

**ESTRATÈGIES I METODOLOGIES
PER A LA INCLUSIÓ DE
L'ALUMNAT NOUvingut A LES
AULES DE PARVULARI**

Treball final de Grau en mestra d'Educació Infantil

Montse SERRA i BLANCH

4t curs. Treball final de Grau. (T3A)

Tutor: Antoni Tort Bardolet

Grau en Mestra d'Educació Infantil

Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes

Universitat de Vic

Vic, maig de 2013

Resum

El propòsit d'aquesta recerca és analitzar i descriure les estratègies metodològiques que es porten als centres educatius de Catalunya per promoure la inclusió de l'alumnat nouvingut a les aules d'educació infantil. Durant els últims anys hi ha hagut un augment considerable de matriculacions dins i fora de termini d'alumnat procedent d'altres països. En conseqüència, les escoles han hagut d'assumir, amb més força que mai, el repte de la diversitat lingüística, cultural i social. Per analitzar aquesta qüestió en la present recerca, s'ha partit de la realitat de dues escoles catalanes amb alumnat de característiques molt diverses. Una escola amb un percentatge baix de nouvinguts, i l'altra, amb un percentatge molt elevat. Aquesta anàlisi de les experiències a les dues escoles catalanes s'ha centrat en l'observació i analitzar les estratègies metodològiques que s'emprenen a l'escola. Tot i que el present treball té com a centre l'educació infantil, donat que estic cursant aquest grau de mestre/a, la incorporació de l'alumnat nouvingut no pot deslligar-se dels plantejaments globals de centre. Per tant, la recerca no s'ha cenyit exclusivament a l'educació infantil sinó que també ha tingut en compte el conjunt d'accions també de l'educació primària i, molt especialment, una de les estratègies centrals en l'acollida d'infants nouvinguts com són les aules d'acollida. Aquestes vetllen per la inclusió de l'alumnat a l'aula ordinària, la cohesió social de tot l'alumnat i la igualtat d'oportunitats en el camí cap a l'educació intercultural basada en el respecte i coneixement de les diverses cultures presents a l'aula.

Paraules clau: educació intercultural, alumnat nouvingut, immigració, integració, llengua catalana.

Abstract

The purpose of this research is to analyze and describe methodological strategies to carry out the schools of Catalonia to promote the inclusion of new students in kindergarten classrooms. In the last years there has been a considerable increase of enrollment inside and outside the enrolment period of students from other countries. Consequently, these schools have been assumed the challenge of linguistic, cultural and social diversity. To study this question in the present research, we start from the reality

of two Catalan schools with pupils from different characteristics. One school has a low percentage of newcomers and the other school has a very high percentage. This analyze of experience in two Catalan schools has focused on observing and analyzing the methodologies that are undertaken at school. Although this work is to center in Infant education, since I'm studying this degree of teacher, the incorporation of newcomers cannot detach themselves from the comprehensive global center. Therefore, this research has not adhered exclusively to infant education, but also takes into account all shares of the primary education, and also, especially, one of the central strategies in the reception of newcomers, are as reception classes. These classrooms guarantee the inclusion of students in the ordinary classroom and the equal opportunities to set out to intercultural education based on respect and understanding of different cultures in the classroom.

Keywords: intercultural education, newcomer pupils, immigration, integration, Catalan language.

ÍNDEX

1. Introducció.....	5
---------------------	---

1a part

2. Marc teòric	8
2.1 La immigració a Catalunya el segle XXI.....	8
2.2 El procés d'acollida de l'alumnat nouvingut.....	11
2.2.1 Les famílies.....	14
2.2.2 La matricula viva.....	16
2.3 La immersió lingüística.....	20
2.4 Estratègies i metodologies per atendre l'alumnat nouvingut a l'aula ordinària	27
2.4.1 L'aula d'acollida.....	31
2.5 A tall de síntesi.....	34

2a part

3. Metodologia.....	35
4. Síntesi de les mesures d'atenció a l'alumnat nouvingut a dues escoles	36
5. Valoracions	47
6. Conclusions.....	50
7. Bibliografia.....	53

*L'altre és igual en dignitat i drets, sigui qui sigui,
parli com parli, vingui d'on vingui*

(Francesc Carbonell, 2006)

1 Introducció

Aquest treball és la cloenda de la carrera de Grau en mestra d'Educació Infantil on es posarà en pràctica els coneixements i aprenentatges adquirits durant els quatre anys. En el present treball es realitza una recerca descriptiva de caire qualitatiu sobre un tema concret des de l'àmbit de la menció en educació inclusiva i atenció a la diversitat. Efectivament, aquest treball ha focalitzat el seu interès al voltant de la temàtica de l'alumnat nouvingut a les escoles catalanes. Aquest interès és degut a una inquietud personal sobre com podria afrontar, com a futura mestra, l'alumnat nouvingut a l'aula ordinària de parvulari. En els darrers anys hi ha hagut un creixement molt important a les aules ordinàries d'alumnat nouvingut que ha fet necessari desenvolupar noves estratègies d'acollida i noves mesures metodològiques per atendre i facilitar la inclusió d'aquest alumnat a les aules ordinàries del nostre sistema educatiu:

Davant el xoc emocional que en aquests alumnes pot representar l'arribada a un entorn social i cultural completament nou, el centre preveu mesures específiques per tal que puguin sentir-se ben acollits i percebre el respecte envers la seva llengua i cultura. Cal organitzar els recursos i estratègies adequats perquè, al més ràpidament possible, puguin seguir amb normalitat el currículum i adquirir l'autonomia personal dins l'àmbit escolar o social." (Normativa del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, 2012:7).

Així doncs i d'acord amb les orientacions del Departament d'Ensenyament l'objectiu d'aquest treball es centra en l'anàlisi de les metodologies, estratègies i les mesures específiques que s'utilitzen als centres educatius per incloure l'alumnat nouvingut a les aules ordinàries catalanes de parvulari. Així com també, el procés i els protocols que les escoles segueixen des de l'arribada de l'alumnat estranger a l'escola, el tracte amb les famílies, les eines i els recursos existents. Aquest també ha estat l'objectiu del treball de pràctiques III, ja que he analitzat i portat a terme, en una aula de nens i nenes de cinc a

sis anys, una de les estratègies metodològiques pròpies d'aquesta etapa, com són els racons de treball. Per aquest motiu, s'analitzen i es descriuen varies estratègies metodològiques, entre aquestes els racons de treball, ja que són mesures organitzatives, curriculars i metodològiques que faciliten l'acollida de l'alumnat nouvingut a l'aula ordinària.

D'entrada convé clarificar què entenem per alumnat nouvingut. Podem definir-lo segons el que estableix l'esmentat Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (2012:6) "Es considera alumne nouvingut aquell que s'ha incorporat per primera vegada al sistema educatiu, en un moment posterior a l'inici de l'educació primària, en els darrers vint-i-quatre mesos o, excepcionalment, quan s'hi ha incorporat en els darrers trenta-sis mesos i procedeix d'àmbits lingüístics i culturals molt allunyats del nostre."

Aquesta definició situa tècnicament l'alumnat nouvingut com l'infant que s'incorpora a l'escola en l'etapa de primària que és quan comença l'Ensenyament obligatori. Així doncs, des del punt de vista normatiu no hi ha alumnat nouvingut a l'educació infantil. Òbviament, això té a veure amb el fet que l'educació primària és l'etapa obligatòria, que els recursos de l'administració per a l'alumnat nouvingut es donen pensant en aquesta etapa i que, en canvi, l'educació infantil és una etapa important pel que fa a la socialització i, en conseqüència, no cal prendre mesures específiques per a l'alumnat nouvingut. De tota manera, a les aules d'educació infantil es treballa, a partir de les estratègies pròpies de l'etapa per a incloure tots els infants, i és aquest conjunt de propostes que he volgut conèixer mitjançant el present treball, sense perdre de vista, tampoc, les metodologies, processos i estratègies que es fan servir a l'educació primària.

Aquest treball consisteix en primer lloc, en una recerca de la informació existent sobre l'estructura organitzativa dels centres durant el procés d'acollida de l'alumnat nouvingut i sobre les estratègies que es porten o s'haurien de portar a terme per a una bona inclusió i per a fomentar l'educació intercultural. És una recerca d'informació que prové de diferents fonts: documents i bibliografia de les assignatures del grau, textos de diferents autors i documents del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

En segon lloc, s'analitzen dos centre educatius de Catalunya, un és el centre on he realitzat les pràctiques, l'escola "Ildefons Cerdà" de Centelles, per observar i analitzar

els protocols d'acollida, així com també les mesures existents per incloure l'alumnat nouvingut les aules contrastant amb el marc teòric. No obstant, degut al baix índex en nouvinguts en aquest centre, la meua recerca fa necessari analitzar i observar un centre amb un índex més elevat d'alumnat nouvingut. Aquest centre és l'escola "la Sínia" de Vic. D'aquesta manera he observat els diferents protocols i estratègies que tenen els centres educatius a la seva disposició per a la inclusió d'aquest alumnat.

Seguidament, es descriu la metodologia que es porta a terme per a la recollida de dades, els instruments utilitzats per obtenir les dades, i la síntesi dels resultats obtinguts, interpretant-los amb consonància amb el marc teòric. Finalment, hi ha les valoracions i conclusions obtingudes.

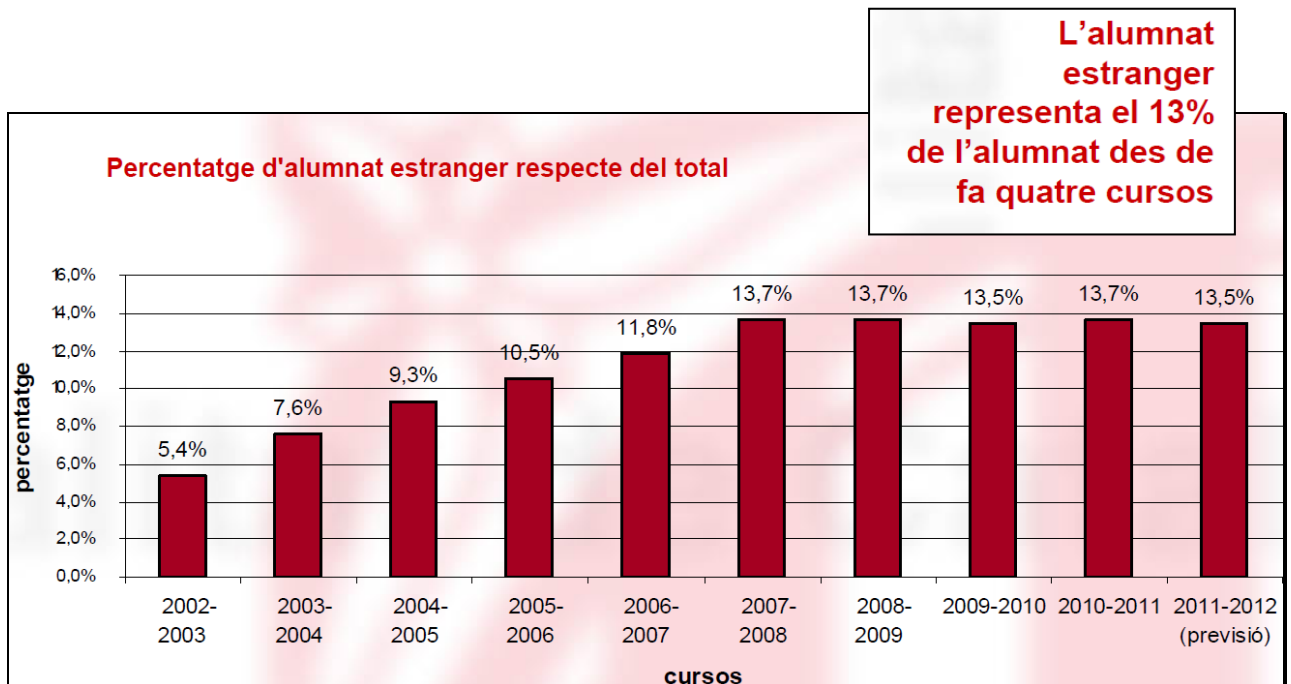
1a part

2 Marc teòric

2.1 La immigració a Catalunya el segle XXI

Durant els últims deu anys (inici del segle XXI) Catalunya ha rebut una important onada immigratòria, normalment aquestes onades coincideixen en un alt creixement econòmic del país, fet que ha provocat que moltes famílies immigrants vinguin en busca de noves oportunitats laborals, educatives, etc. Les raons que empenyen a les famílies a emigrar del seu país segons Francesc Carbonell (1997:5) “no solament són les circumstàncies personals o ambientals del país d’origen allò que *empeny* a emigrar; són, i en un grau tan o més important, les condicions del país de destinació, reals o imaginades, les que estiren l’immigrant”.

A Catalunya aquesta onada immigratòria ha provocat un augment considerable d’alumnat estranger a les aules de les escoles catalanes. A continuació, podem observar en el gràfic, segons les dades del Departament d’Ensenyament, l’evolució de l’alumnat estranger durant els últims deu cursos a les escoles catalanes.

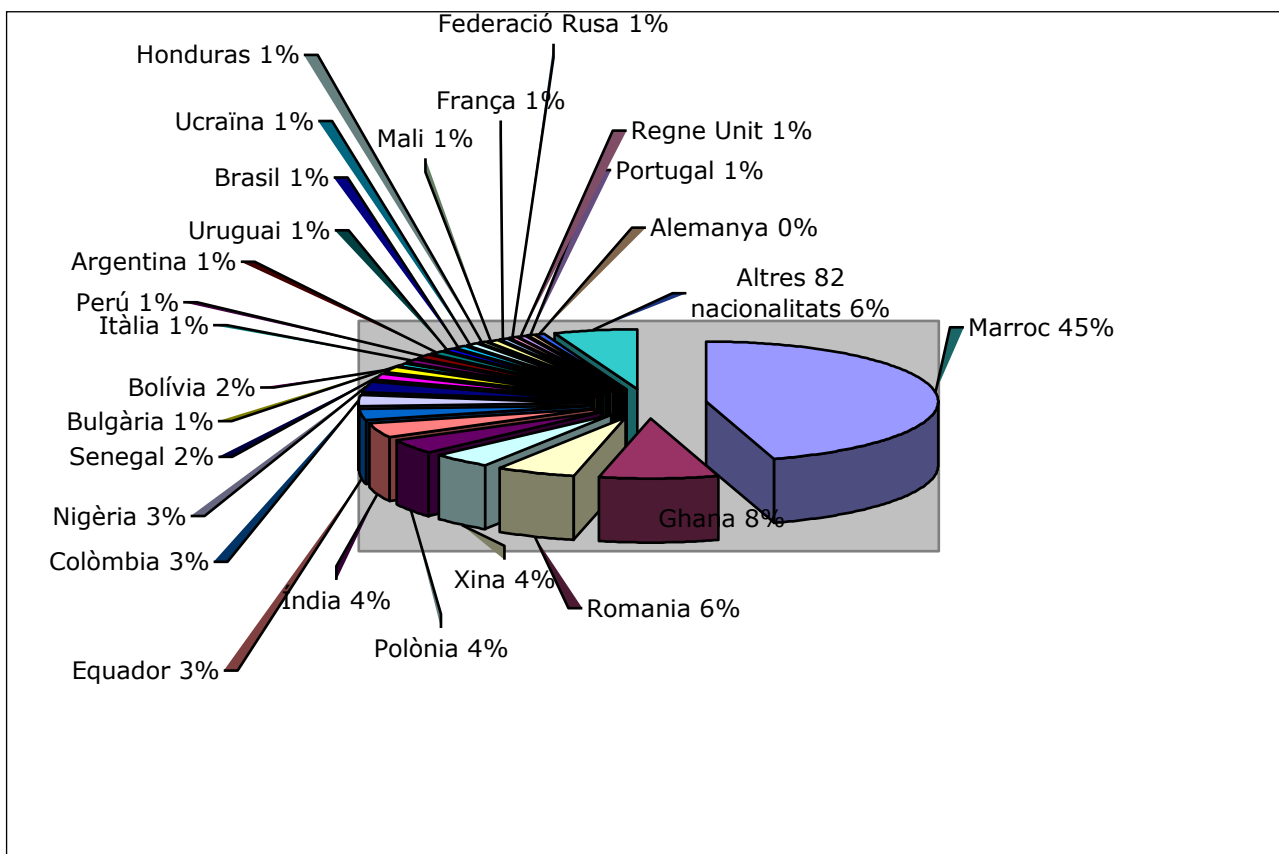
Font: Dades de l’inici de curs 2011-2012. Dossier de premsa. Generalitat de Catalunya. Departament d’Ensenyament.

Concretament a Osona l'alumnat estranger representa un 24% en edats compreses entre 0 i 14 anys, segons les dades de Direcció General per a la Immigració a 1 de Juliol de 2012. Les procedències d'aquest alumnat són molt diverses, però majoritàriament són de nacionalitat marroquina, ja que representa un 45.4% de la població.

		Total		(85,8%) Nacionalitat espanyola		(14,2%) Nacionalitat estrangera	
		154.730	100,0	132.724	100,0	22.006	100,0
Sexe	Homes	77.208	49,9	65.620	49,4	11.588	52,7
	Dones	77.522	50,1	67.104	50,6	10.418	47,3
Edat	0 a 14	26.225	16,9	20.934	15,8	5.291	24,0
	15 a 29	24.440	15,8	19.227	14,5	5.213	23,7
	30 a 44	37.843	24,5	29.948	22,6	7.895	35,9
	45 a 59	32.321	20,9	29.406	22,2	2.915	13,2
	60 a 74	19.247	12,4	18.718	14,1	529	2,4
	75 i més	14.654	9,5	14.491	10,9	163	0,7

Font: Direcció General per a la Immigració. Xifres provisionals a 1 de JULIOL de 2012

Nacionalitat	Total	%	Homes	Dones
Marroc	9.991	45,4	5.148	4.843
Ghana	1.796	8,2	1.260	536
Romania	1.228	5,6	610	618
Xina	895	4,1	452	443
Polònia	891	4,0	483	408
Índia	869	3,9	572	297
Equador	677	3,1	348	329
Colòmbia	647	2,9	290	357
Nigèria	646	2,9	349	297
Senegal	354	1,6	284	70
Bolívia	338	1,5	113	225
Bulgària	246	1,1	127	119
Itàlia	240	1,1	138	102
Perú	212	1,0	77	135
Argentina	210	1,0	92	118
Uruguai	201	0,9	105	96
Brasil	178	0,8	47	131
Ucraïna	176	0,8	68	108
Hondures	155	0,7	37	118
Mali	146	0,7	113	33
França	135	0,6	73	62
Federació Rusa	127	0,6	35	92
Regne Unit	125	0,6	68	57
Portugal	123	0,6	69	54
Alemanya	98	0,4	51	47
Altres 82 nacionalitats	1.302	5,9	579	723

Font: Elaboració pròpia a partir de la Direcció General per a la Immigració. Xifres provisionals a 1 de JULIOL de 2012

Davant d'aquesta diversitat cultural i lingüística en molts centres educatius, aquets han hagut d'elaborar estratègies metodològiques per la integració de tot l'alumnat tenint en compte les diferents procedències, llengües, cultures, etc.

Aquesta diversitat de circumstàncies obliga a elaborar estratègies educatives que tinguin en compte qüestions com l'edat d'incorporació al nostre sistema educatiu, la llengua d'origen, el coneixement o no d'una o de les dues llengües oficials, quin és el bagatge escolar anterior o si es troba en una situació especial de risc d'exclusió social. Unes estratègies que tenen un doble objectiu: l'acollida i la integració. (Pla per a la llengua i la cohesió social, 2009:7).

A continuació, i atenent a l'acollida i la integració d'aquest alumnat, es fa un detall dels protocols d'acollida de l'alumnat nouvingut als centres educatius per tal de realitzar una bona acollida i integració tant a l'alumnat com les respectives famílies.

2.2 El procés d'acollida de l'alumnat nouvingut

Quan arriben a l'escola alumnes nouvinguts probablement pateixen un dol perquè han deixat part de la seva vida, algun familiar, amistosats, etc. al país d'origen. En aquest instant, les escoles han d'activar els protocols d'acollida per tal d'ajudar a aquest alumnat a passar el dol de la manera més favorable:

La manera de com plantegem l'acollida de l'alumnat immigrant condicionarà, sens dubte, la seva implicació en aquesta nova etapa de la seva vida. S'aprèn gràcies a l'establiment de relacions afectives gratificants i segures, o perquè això sigui possible, les relacions han de ser sempre bidireccionals i interactives. (María José Montón, 2003:26).

En aquest sentit, i referent a l'acollida inicial de l'alumnat nouvingut, quan aquest arriba al centre és molt important rebre'l en un clima de confiança, seguretat i creant vincles afectius perquè es pugui sentir com un/a alumne/a més. Així doncs, i segons Francesc Carbonell (2005:11) l'acollida “ha de ser més una actitud que uns protocols d'intervenció.”

Una bona acollida ha de crear proximitat i afectivitat envers l'altre perquè l'alumnat nouvingut i les seves famílies puguin sentir-se part de la comunitat educativa, adquirir nous aprenentatges, participar en la comunitat educativa i, en definitiva, a la societat. Segons Francesc Carbonell (2006:38) “quan no es teixeixen xarxes d'intersubjectivitat, de complicitats compartides, no és possible sentir aquest espai *com a propi*. No és possible sentir-s'hi d'una manera mínimament distesa i còmoda per tenir la confiança suficient –en ells mateixos i en els altres- i considerar rellevants, interessants, atractius els aprenentatges proposats”.

Pel que fa els professionals que s'ocupen del procés d'acollida d'aquest alumnat, segons Miquel Àngel Alegre (2005:27) són “director/a de centre, coordinadors pedagògics del centre, coordinadors responsables d'incorporació tardana i acollida al centre, psicopedagogs, professorat d'aules d'acollida, professionals d'EAP, Comissió d'atenció a la Diversitat, etc.” Aquests responsables han de tenir una actitud amable i acollidora per tal de facilitar la integració de l'alumnat nouvingut a les aules i pugui sentir-se

acollit en un entorn nou i desconegut. A més a més, convé recordar que l'acollida no només recau a aquests professionals sinó a tots els professionals del centre educatiu, tal com assenyala Francesc Carbonell (2006:11) l'acollida "ha de suposar uns comportaments càlids i acollidors, no solament per part del personal especialitzat [...] sinó per part de tots els membres de la comunitat".

Així mateix, tots els centres educatius han d'assegurar l'acollida i la integració dels infants nouvinguts que arribin al centre, ja que així es reflecteix en el document del pla per a la llengua i la cohesió social (2009:4) "els centres docents han d'assumir l'acollida i la integració de l'alumnat de nacionalitat estrangera de nova incorporació al sistema educatiu com una tasca bàsica i fonamental". En aquest sentit, els centres tenen mesures i protocols per l'acollida inicial d'aquest alumnat que es reflecteixen en el pla d'acollida de centre. Aquests protocols i mesures d'acollida en els centres educatius segons Miquel Àngel Alegre (2005:48), i el Pla per a la Llengua i la Cohesió social, poden ser els següents:

Primerament, cal que l'alumne/a realitzi la pre-inscripció i formalitzi la matrícula, un cop s'hagi recollit la documentació necessària, la direcció i/o els responsables d'acollida realitzen una entrevista amb les famílies (informació del funcionament del centre, horaris, serveis, etc.). Després, la coordinació pedagògica fa una avaluació inicial de l'alumne/a (proves de nivell) i finalment, se li assigna un curs i tutoria considerant, l'edat cronològica, nivell d'aprenentatge, informes de l'EAP, etc. A continuació, hi ha un quadre amb els diferents protocols que es porten a terme per a l'acollida de l'alumnat nouvingut.

L'acollida inicial:

- Assegurar una acollida afable i càlida
- Donar informació sobre el sistema educatiu i el centre d'una manera clara, concisa i entenedora.
- Garantir la comunicació òptima amb la família, utilitzant el servei de traducció si escau, per atendre totes les necessitats de l'alumne (físiques, afectives, emocionals, cognitives i socials).
- Fer l'avaluació inicial de l'alumne, en la mesura que sigui possible en la llengua

familiar o d'escolarització.

- Vetllar per una correcta adscripció al curs i grup.
- Garantir el traspàs d'informació al tutor i a l'equip docent per afavorir la incorporació de l'alumne a l'aula.

En el disseny de l'itinerari d'integració escolar:

- Elaborar el pla de treball individual intensiu per garantir l'aprenentatge de la llengua, l'accés al currículum comú i els processos de socialització.
- Preveure la tutorització efectiva, vetllant pels aspectes afectius, emocionals i relacionals.

En l'organització dels suports específics:

- Garantir l'aprenentatge intensiu de la llengua amb els recursos de què disposi el centre (aula d'acollida)
- Establir els criteris metodològics i materials curriculars per a la integració de l'alumne a les aules ordinàries de del primer moment.
- Fer adaptacions curriculars, si escau.

Font: Elaboració pròpia partint de la referència: ALEGRE, Miquel Àngel. *Educació i immigració: L'acollida als centres educatius*. Barcelona : Fundació Jaume Bofill : Mediterrània, 2005

Per tant, l'acollida recau a tots els membres de la comunitat educativa, si aquesta és positiva ajudarà a aquest alumnat a la seva inclusió a l'aula i contribuirà en el seu desenvolupament i aprenentatge, ja que segons Francesc Carbonell (2006:26 "una bona acollida facilita moltíssim una bona escolarització posterior". Tot i així, és imprescindible que el professorat tingui una actitud d'empatia per rebre a l'alumnat nouvingut i acollir-lo, acollir-lo amb el sentit més ampli de la paraula, ja que acollir també suposa comprensió, coneixement, empatia vers l'altre, etc. perquè així es senti inclòs a l'aula i a l'escola:

Acollir-lo significa voler comprendre'l; per exemple, la recerca d'informació sobre els països de procedència de l'alumnat en l'esforç per a conèixer-ne els principals trets culturals, l'aplicació dels Plans d'acollida de centre i els protocols previstos per a realitzar-ne el seguiment, l'adequació d'alguns objectius educatius o activitats d'aprenentatge a determinades situacions, els diversos i continus mecanismes de control i avaluació dels processos d'Ensenyament-aprenentatge, la recerca d'informació mitjançant

les entrevistes amb les famílies, etc. són vàlids i imprescindibles per a un bon coneixement de l'alumnat. (Gibert i Fortuny, 2002-03:24).

2.2.1 Les famílies

El procés d'acollida, també, implica una relació càlida i afectuosa entre l'escola i la família de l'alumnat nouvingut, ja que la família és un agent de socialització molt important. Aquesta ha d'estar ben informada de les normes i el funcionament de l'escola, del procés d'aprenentatge dels seus fills/es, etc. Per així, contribuir en el desenvolupament, en la transmissió de valors, normes, aprenentatge, etc. dels seus fills/es. En aquest sentit, a l'escola ens podem trobar famílies de l'alumnat nouvingut de cultura, ideologia, llengua, etc. molt diferent, i algunes amb un desconeixement de la cultura i llengua catalana i castellana. Per aquest motiu convé tractar a cada família segons les seves necessitats, tal com diu María José Montón (2003:31) "les famílies dels alumnes i les alumnes immigrants també són molt diferents entre elles i no seria correcte tractar-les com si pertanyessin a una sola categoria."

Així doncs, des de l'escola s'ha de vetllar per una bona acollida de les famílies i atendre les seves necessitats perquè puguin integrar-se i formar part de la comunitat educativa. D'aquesta manera, podran involucrar-se positivament en l'educació dels seus fills/es, ja que aquests en sortiran beneficiats. Tal com diu Antoni Tort i Núria Simó (2007:7) "Con las familias, el grado de implicación de los padres se establece a partir del grado de apertura de la escuela hacia las necesidades de las familias y la posibilidad de que la escuela sea un espacio de acogida para los alumnos y sus padres."

També, hi ha varis aspectes que afavoreixen l'acollida de les famílies a l'escola, un aspecte clau és la comunicació entre família i escola, aquesta és molt important per atendre a les necessitats de cada família. La comunicació, hauria de ser, segons María José Montón (2003:31), "fluïda i continuada en el temps. Perquè això sigui possible, hem de disposar del suport d'un mediador o una mediadora cultural."

Un altre aspecte clau és la relació família i escola, aquesta relació hauria de ser oberta i propera per garantir el traspàs d'informació de manera clara, entenedora i així, seguir el procés educatiu dels seus fills/es i poder afrontar, conjuntament, els problemes que

puguin sorgir durant el curs. Segons María José Montón (2003:32) “La relació ha de permetre entendre el funcionament del centre per poder conèixer i respectar les diferents normes. Com més informació tinguin les famílies, més fàcils seran les relacions i el seguiment de l’alumnat.”

Un altre aspecte clau són les entrevistes amb les famílies, aquestes han de poder oferir un espai comunicatiu sobre el procés que segueixen els seus fills i filles a l’escola, tal com argumenta María José Montón (2003:32) “es tracta d’un espai per compartir els progressos que realitzen els seus infants, per recollir les seves impressions en relació amb l’adaptació, amb l’acolliment, amb les vivències personals pel que fa al centre, i també per intercanviar opinions i reconduir situacions que necessiten canvis.”

Cal tenir present que l’entrevista realitzada amb les famílies nouvingudes, segons una recerca educativa:

D’entre les principals dificultats o distorsions que l’entrevista feta en el medi escolar comporta, cal considerar el fet que molt sovint l’educador posseeix un coneixement massa general i difús, ple de pressupòsits, sobre la mentalitat del seus interlocutors nouvinguts, insuficient o bé incapacitador d’una comprensió real i positiva. Comentaris informals sobre la marginació que la dona marroquina pateix en el si de la seva família, o la poca confiança que mereix un acord pres entre l’escola i una família equatoriana, etc. molt sovint són retalls de converses entre passadissos a les escoles que posen de manifest uns prejudicis força implantats. (Gibert i Fortuny, 2002-03:24)

A més a més, probablement algunes d’aquestes famílies no disposen dels recursos necessaris o bé tenen dificultats per adaptar-se al nou país d’acollida. Cal doncs, des de l’escola mantenir una bona actitud d’acollida per donar-los seguretat i confiança durant aquest procés, tal com diu Francesc Carbonell (2006:11) “ha de beneficiar-se’n no solament un alumnat nouvingut determinat, sinó també les seves famílies i tot aquell que, per la vulnerabilitat i el desconcert ocasionats per un canvi de residència, té dificultats d’instal·lació, d’acomodació entre nosaltres.”

2.2.2 La matricula viva

Algunes escoles es troben amb alumnes que s'incorporen al sistema educatiu espanyol fora de termini, és a dir, quan el curs escolar ja ha començat, l'anomenada "matricula viva". S'ha de tenir present que en altres sistemes educatius el calendari escolar és diferent que l'espanyol i per tant, arriben quan el curs escolar al país d'origen finalitza i el curs del sistema escolar Espanyol ja ha començat:

“Habrá que considerar que antes de la escolarización en España se producen también interferencias entre el sistema escolar y la trayectoria migratoria familiar: hay que ajustar el tiempo de la trayectoria migratoria a los calendarios escolares de ambos países, algo que no siempre es posible dadas las diferencias temporales de comienzo y final del curso en cada país (por ejemplo, en los casos de Bolivia, Perú y de la Costa de Ecuador, si el niño termina el curso en origen no puede matricularse a tiempo en España). En tales casos, para respetar el calendario español de inicio del curso tanto la trayectoria escolar en origen como la trayectoria migratoria deben someterse al mismo.”
(Colectivo Ioé, 2012).

En aquest sentit, per una banda, les famílies es poden trobar que no puguin escollir l'escola que més els agradaria pels seus fills/es ja que al arribar al país d'acollida el període d'inscripció ja ha finalitzat. A més a més, tampoc poden accedir a demanar ajuts i beques. I per una altra banda, les escoles poden tenir problemes en l'organització del centre, ja que segons Miquel Àngel Alegre (2005:36) “les dificultats de planificació que implica per el centre educatiu el fet de no poder preveure amb exactitud el conjunt de necessitats educatives que haurà de fer front [...] per exemple, un centre no hagi tingut l'oportunitat de sol·licitar, d'un curs per l'altre, el recurs d'un taller de llengua en no escolaritzar inicialment el nombre d'alumnes nouvinguts necessari per optar-hi.”

No obstant, el Departament d'Ensenyament va crear uns espais a Vic i a Reus anomenats “Espais de Benvinguda Educativa (EBE) aquests espais estan definits com ”Espais de suport i assessorament als nouvinguts i a les seves famílies previs a l'escolarització.”

Aquests dispositius han portat a debat diferents controvèrsies ja que aquest alumnat està segregat a fora de l'escola, i de fet, a l'escola és on els nens i nens aprenen la llengua, la cultura, aprenen dels companys i companyes del país d'acollida, etc. En aquest sentit, sembla que aquests espais intentin prorrogar el fenomen massiu de matrícula viva. Tal com esmenta Antoni Tort (2008) "ens podem preguntar si els espais de benvinguda educativa esdevindran una oportunitat per avançar en aquests canvis culturals a l'escola i el sistema educatiu o si l'espai està pensat com un nou recurs que evita i que ajorna aquest debat." No obstant, aquest curs 2012-2013 aquests dispositius ja no existeixen i, algunes escoles disposen de les aules d'acollida per gestionar la matrícula viva als centres. Aquestes sembla que funcionen força bé, ja que faciliten a l'alumnat nouvingut a un aprenentatge dels usos bàsics la llengua catalana. A l'apartat *d'aula d'acollida* es s'esmenta més detalladament.

Davant d'aquesta situació, quan l'alumnat nouvingut arriba a l'escola ordinària fora de termini, aquest es troba en un entorn nou i desconegut, que a més a més, el curs escolar ja ha començat i s'ha d'incorporar a les aules. Cal tenir present que poden presentar problemes a nivell personal, com ara de caire comunicatiu, relacional, d'autoestima, etc. tal i com esmenta Miquel Àngel Alegre (2005:36) "Arribar un cop el curs i els ritmes escolars estan ja avançats, arribar quan bona part dels companys d'institut o escola ja es coneixen i han format els seus grups d'amistat, augmenta els sentiments d'incertesa, confusió, desorientació, vergonyes, incomunicació, etc. que acompanyen el començament d'escola de tot alumne nouvingut."

En aquest sentit, és molt important que el professorat tingui en compte l'arribada de l'alumnat nouvingut a mig curs i pugui donar una resposta educativa adequada:

Cal diagnosticar acuradament el nivell d'escolarització previ, així com la situació personal, familiar i social dels alumnes que s'incorporen tardanament al nostre sistema educatiu. [...] seria igualment oportú disposar de coneixement sobre les expectatives acadèmiques, xarxes socials fora del context escolar, actituds davant del sistema educatiu, davant del professorat, davant d'alumnes d'altres orígens ètnics, davant la institució familiar, davant la cultura de consum, davant les relacions entre gèneres, davant la inserció precoç al mercat de treball, davant la pràctica religiosa... (Alegre 2005:37).

A partir d'aquí, i per tal d'incloure l'alumnat d'incorporació tardana a l'aula ordinària amb els altres nens i nenes, la llengua vehicular de l'escola és un instrument clau. La llengua facilita la comunicació recíproca entre els iguals, interaccions amb els infants autòctons, les relacions, l'aprenentatge, etc. En conseqüència, ens podríem trobar que alguns infants nous no parlin ni entenguin la llengua vehicular de l'escola, per això, cal que aprenguin aquesta llengua. Aquest aprenentatge, segons María José Montón (2003:61) "quan aquest aprenentatge lingüístic es fa envoltat d'alumnes autòctons que parlen la llengua majoritària, s'obtenen millors resultats que quan estan segregats en grups específics d'aprenentatge." A l'apartat de *la immersió lingüística* es tractarà aquest tema en més detall.

Pel que fa a la distribució d'aquest alumnat a les escoles, cal distribuir-lo de manera equitativa, ja que així, facilitarà la seva inclusió als centres i obtindran una bona resposta educativa, tal com esmenta el Decret (252/2004) "Procurar una distribució equilibrada de l'alumnat amb necessitats educatives específiques que en permeti la integració, faciliti la cohesió social i afavoreixi una qualitat educativa adequada per a tota la població escolar."

Tot i així, a Osona trobem escoles que superen el 70% d'alumnes immigrants, i en canvi altres escoles tenen un 20% d'aquest alumnat. Per poder atendre a les necessitats educatives d'aquest alumnat s'hauria de distribuir de manera més equitativa. No obstant, Irene Rigau (Consellera d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya) durant una entrevista al programa de Catalunya Ràdio *El secret*, amb Sílvia Cópulo (2011) esmenta la quantitat d'alumnes nous en una escola "crec que allà on es pugui, un terç de la classe seria l'ideal."

Aquesta distribució tan desigual a les escoles, en part és degut a la zones que resideixen aquest alumnat i les seves famílies, ja que hi ha territoris amb un alt percentatge d'immigrants i així es representa a les escoles d'aquest territori. Les famílies segons María José Montón (2003:39) "les famílies immigrades que arriben a la ciutat comporta una clara tendència a concentrar-se en uns barris determinats, la qual cosa fa que alguns centres tinguin un nombre més elevat d'alumnes d'aquestes característiques."

El procés pel qual les famílies s'integren a la societat d'acollida, no és homogeni i constant. Hi ha diferents modalitats i graus en aquesta integració que poden facilitar o dificultar la inclusió completa de les persones i les famílies a la nova societat. Per exemple, parlem de l'assimilació cultural amb integració social normalitzada, marginal o sense integració social.

En el primer cas, l'assimilació cultural amb integració social normalitzada, segons Francesc Carbonell (2006:103) esdevé una “situació difícil d'assolir per immigrants de països empobrits amb cultures minoritzades, a causa del rebuig del grup majoritari, o també del propi grup que els pot acusar de traïdors.” En el segon cas, l'assimilació cultural amb integració social marginal defineix una “situació que pot ser freqüent en joves de famílies immigrades que viuen en barris amb majoria de persones excloses. [...] aquests grups en certa manera, els proporcionen el reconeixement i la protecció emocional que necessiten”. I per últim, en el tercer cas, l'assimilació sense integració social, es tracta d'una “situació que provoca sovint alineació i anònima (pèrdua de referents morals, de normes de comportament...) atès el fet que ja no es respecten els codis de la comunitat d'origen familiar –que es poden considerar endarrerits, cosa dels avantpassats- ni de la societat d'acollida per la qual es senten rebutjats.

En aquest sentit, des de l'escola s'ha de vetllar perquè aquests infants puguin integrar-se de manera que no es sentin rebutjats pel grup majoritari, o bé, en alguns casos, si viuen en zones on resideixen altres famílies immigrants el procés d'integració pot ser diferent, ja que la cultura, llengua, tradicions del país d'acollida només són presents a l'escola. Així doncs, tampoc es podria pretendre que aquests infants canviïn o perdin la seva identitat. No obstant, en alguns casos aquests infants poden construir la seva identitat a partir de trets de la societat d'acollida i la d'origen. Així s'anomena l'acomodació sense assimilació:

Algunes persones immigrades en el seu procés d'aculturació protegeixen determinats elements culturals originaris, cosa que fomenta la construcció d'identitats anomenades híbrides per alguns autors, o l'aparició d'unes competències biculturals, o unes identitats transculturals, en expressió d'altres. Aquestes es justifiquen per intentar minimitzar el risc cert de desajustament personal. (Gibson (1988) dins Francesc Carbonell, 2006:104).

2.3 La immersió lingüística

A les aules hi ha alumnes amb llengües inicials molt diverses i per tal afavorir la cohesió social de tot l'alumnat, aquest aprèn una mateixa llengua per a comunicar-se, aprendre, relacionar-se, etc. I d'aquesta manera, s'ha portat a terme un programa d'immersió lingüística. Segons Ignasi Vila (2006:82) “La immersió lingüística va ser pensada per a grups d'alumnes amb llengua inicial diferent de la de l'escola que, per diferents motius desitgen aprendre.”

La immersió lingüística consisteix en la utilització d'una llengua diferent, la llengua catalana, a la de la llar familiar per a tot el sistema educatiu, sense deixar de banda la llengua castellana:

El programa d'immersió és un model pedagògic d'Ensenyament en la L2 adreçat als alumnes de llengua i cultura majoritària que respon a una situació sociolingüística determinada i a un objectiu lingüístic concret: adquirir competència comunicativa en dues llengües sense que l'aprenentatge d'una de les dues comporti una pèrdua de la capacitat comunicativa de l'altra. (Bases teòriques del Programa d'Immersion Lingüística del Servei d'Ensenyament del Català, 2004).

En aquest cas, la L2 és la llengua catalana, la llengua vehicular de les escoles catalanes, ja que la llengua majoritària dels alumnes és entre altres la llengua castellana. I també, s'esmenta a la llei d'Educació de l'article 11 “El català, com a llengua pròpia de Catalunya, és la llengua normalment emprada com a llengua vehicular i d'aprenentatge del sistema educatiu.” Així doncs, el professorat que porta a terme la immersió lingüística a les aules parla i entén la llengua catalana i castellana per tal de resoldre tota situació comunicativa amb èxit:

Els programes d'immersió compten amb professorat bilingüe. El professorat en aquests programes coneix la llengua dels alumnes i garanteix d'aquesta manera que la comunicació es produeixi des del primer dia a l'aula. Aquest plantejament també suposa un enorme respecte per la llengua de l'alumne perquè, en la mesura que el mestre l'entén, tot i que sempre utilitza la llengua de l'escola a l'aula, pot recollir les aportacions fetes pels alumnes en la seva primera llengua i servir-se'n en determinats

moments com un puntal bàsic per satisfer les seves necessitats comunicatives. Bases teòriques del Programa d'Immersion Lingüística del Servei d'Ensenyament del Català, 2004:2).

Aquest pla d'immersió lingüística es va incorporar a les escoles catalanes degut al gran èxit que va assolir a les escoles de Quebec (Canadà). Allà es va portar a terme per primera vegada per oferir resposta a un grup d'infants que no parlaven la llengua de l'escola, en aquest cas el francès:

El setembre de 1965, es realitzà en aquesta escola la primera classe experimental d'immersió al francès. El disseny, que avui es coneix com a Programa d'Immersion Total Primerenca, consistia a escolaritzar nens i nenes de llengua familiar anglesa (llengua majoritària) en una segona llengua, el francès, de manera que durant els tres primers cursos l'única llengua d'instrucció de l'escola fos la segona llengua per als seus alumnes. [...] Així, pel seu plantejament, el programa d'immersió realitzat a l'escola Saint Lambert suposava un canvi de llengua de la llar a l'escola. És a dir, els alumnes escolaritzats tenien com a llengua vehicular de continguts a l'escola una llengua diferent de la llengua que empraven habitualment per relacionar-se a casa amb els seus familiars. (Bases teòriques del Programa d'Immersion Lingüística del Servei d'Ensenyament del Català, 2004).

Conseqüentment, al iniciar-se aquest pla d'immersió lingüística a Catalunya els anys vuitanta el percentatge d'alumnes castellanoparlants era molt elevat i l'aprenentatge de la L2 va ser un gran èxit. Però, actualment les llengües inicials dels alumnes són tan diverses, gairebé més de 200, que és difícil que el professorat pugui tenir un bon domini de totes aquestes:

No és possible donar la mateixa resposta organitzativa. El nombre de llengües familiars de l'alumnat és tan gran que qualsevol resposta organitzativa basada en el tractament de la diversitat lingüística en origen està condemnada al fracàs. De fet, ni els programes de manteniment de la llengua familiar ni els programes d'immersió lingüística, tal com han estat pensats i dissenyats a l'àmbit de l'educació bilingüe per aprendre una nova llengua, es poden aplicar. (Conclusions de la comissió Nova Immersion i canvis metodològics, 2006:65).

No obstant, aquesta diversitat lingüística a les aules ha provocat que es revisin les mesures organitzatives dels centre per tal d'atendre aquesta diversitat lingüística als centres educatius:

Aquesta realitat comporta un canvi important en la manera d'afrontar la diversitat lingüística a l'escola [...] el gran repte del nostre sistema educatiu és desenvolupar mesures organitzatives i pràctiques educatives pensades per abordar la diversitat lingüística de l'alumnat respecte al coneixement de la llengua de l'escola. (Conclusions de la comissió Nova Immersió i canvis metodològics, 2006:67).

Davant d'aquesta realitat es plantegen nous objectius específics per tal d'atendre la aquesta diversitat lingüística tan present a les aules. Així doncs i d'acord amb el pla per a l'actualització del Programa d'Immersió Lingüística en el context multilingüe actual (2007-2014:9) i el Pla d'immersió lingüística en la diversitat lingüística actual, aquests objectius són:

- Aprofitar el context de les àrees d'aprenentatge per a l'Ensenyament de la llengua (tractament integrat de llengua i continguts).
- Aplicar estratègies d'immersió lingüística individualitzades en els processos d'incorporació tardana (a partir de cicle mitjà).
- Millorar en els aspectes organitzatius i metodològics que es considerin febles.
- Millorar la coherència dels usos lingüístics al centre educatiu.
- Establir continuïtats lingüístiques amb l'entorn
- Reforçar la coordinació primària / secundària.

A més a més, el Pla per a l'Actualització de la metodologia d'immersió en l'actual context sociolingüístic (2007-2013:9) s'esmenten diferents punts clau d'aquesta nova immersió:

- La importància de la llengua oral. L'activitat dialògica professorat alumnat basada en la llengua oral ha d'impregnar totes les activitats d'Ensenyament i aprenentatge en tots els nivells educatius. Sigui quina sigui la competència lingüística, el llenguatge oral ha de tenir un tractament preferent l'educació infantil i primària, però també a secundària, tant pel que fa a la seva adquisició (fonològica, semàntica i

sintàctica), com per la possibilitat de compensar les desigualtats entre els infants en referència al domini dels recursos lingüístics.

- Una manera diferent d'actuar a l'aula i una organització diferent de l'alumnat, que ha d'estar al servei de cada activitat. Cal introduir fórmules organitzatives d'aula que ofereixin contextos diferents a l'alumnat, d'acord amb les seves necessitats. S'ha de modificar la perspectiva clàssica segons la qual el professor parla i explica i, posteriorment, l'alumnat fa tasques individuals.

- L'avaluació. S'ha de fer una avaluació de l'alumnat més personalitzada, de manera que tingui molt més pes la seva actuació global, interactiva i real en el context escolar.

- El tractament de la llengua familiar, la durada del procés, les característiques personals de l'aprenent, la coherència del procés, l'ús de les TIC, etc.

Convé remarcar que perquè tot això sigui possible i aquets objectius es compleixin cal una actitud positiva per part de l'alumnat envers la nova llengua. Ja que quan hom aprèn una nova llengua cal una predisposició cap aquesta, i que aquesta no sigui imposada de manera involuntària:

No es pot aprendre o incorporar una llengua que, en el fons, no es vol aprendre [...] així, si algú s'incorpora al coneixement d'una nova llengua que no és percebuda com una amenaça per al manteniment de la pròpia llengua i la pròpia cultura, el bilingüisme pot esdevenir additiu. Al contrari, si la incorporació a una nova llengua es fa de manera "obligada" i és percebuda com una amenaça per al manteniment de la pròpia llengua i la pròpia cultura, el bilingüisme pot arribar a ser subtractiu. [...]. (Lambert dins Ignasi Vila, 2006:73).

En aquest sentit, si la segona llengua no es percep com una amenaça l'aprenentatge cap a aquesta nova llengua és molt enriquidor que no pas si es concep com a una obligació, fet que comporta poc aprenentatge. Tal com esmenta Lambert dins Ignasi Vila (2006:73) "les actituds positives cap a la segona llengua són el motor d'aprenentatge i, per tant, es poden donar les condicions de transferència mútua d'habilitats entre la

primera i la segona llengües del parlant, que afecten positivament al seu sistema cognitiu.”

També, és molt important la llengua materna de l'alumnat i no es pot negar la seva existència, si cal convé tenir-la en compte i reconèixer-la, per exemple a través d'una forma simbòlica, com ara tenir en algun lloc visible el nostre alfabet i el seu, no prohibir la llengua materna, conèixer trets principals de cada llengua, utilitzar alguna expressió com ara la salutació, etc:

El tractament de la llengua familiar de l'alumnat té dues conseqüències importants respecte a l'adquisició de la llengua de l'escola. Primerament, reconèixer allò que l'alumnat porta a l'escola, en aquest cas la seva llengua, permet que l'alumnat investeixi de sentit la institució escolar i les seves activitats. En segon lloc, d'acord amb la hipòtesi d'interdependència lingüística (Cummins, 1979), el desenvolupament de la llengua de l'escola és interdependent amb el desenvolupament de la pròpia llengua o, en altres paraules, a més competència en la pròpia llengua, més competència en la nova llengua. (Conclusions de la comissió Nova Immersió i canvis metodològics, 2006 :77).

Actualment diverses investigacions (Cummins, 2000 dins: Conclusions de la comissió Nova Immersió i canvis metodològics, 2006) “recolzen la idea de l'existència d'una competència subjacent comuna a l'ús de les diferents llengües d'una persona bilingüe o plurilingüe, i que aquesta competència és el resultat d'aprendre més i millor alguna de les llengües que pot ser transferida a l'altra o altres llengües, sempre i quan s'hi estigui en contacte i existeixi motivació per utilitzar-les.”

Pel que fa a l'aprenentatge del llenguatge, aquest s'aprèn a través d'interacció amb els individus i en contextos significatius per a l'alumnat. Així doncs, l'alumnat nouvingut necessita contextos reals d'aprenentatge de la nova llengua amb persones que l'entenen i la parlen. Tal com diu Ignasi Vila (2007:1) “El llenguatge s'incorpora des de la interacció a través del seu reconeixement com un procediment eficaç i econòmic per regular i controlar els intercanvis socials. Així, el més decisiu en l'aprenentatge d'una llengua remet al desig de mantenir intercanvis socials amb persones que la dominen (i l'ensenyen).”

Concretament a les aules de parvulari, hi ha diverses estratègies i escenaris educatius que permeten desenvolupar el llenguatge a través de necessitats reals i significatives:

La pràctica educativa desenvolupa un ventall de recursos perquè les activitats d'Ensenyament-aprenentatge proposades tinguin sentit per als aprenents. Un exemple clarificador d'aquest punt podrien ser els anomenats "racons" que es realitzen parvulari, doncs el llenguatge es revesteix de sentit perquè el domini d'aquest es relaciona directament amb la resolució de les tasques que es proposen. (Ignasi Vila , 2007:1)

Tot i així, l'alumnat nouvingut necessita el seu temps per adquirir la llengua vehicular de l'escola, i hi ha estudis realitzats que assenyalen:

Els nens i les nenes petits, fills d'immigrants, que arriben a l'escola abans dels sis o set anys, s'adapten ràpidament i de forma satisfactòria. Els alumnes més grans de set anys, fills d'immigrants, que arriben a l'escola, han de rebre un suport específic de llengua catalana, d'un nombre variable d'hores. [...] Aquest suport específic és necessari els dos o tres primers anys. (Ignasi Vila, 2006:100).

En aquest sentit, l'alumnat nouvingut a parvulari amb el simple fet de la immersió lingüística de seguida s'adapta a la nova situació lingüística de l'aula, ja que des de ben petits l'adquisició d'una nova llengua és molt més ràpid. Tal com diu Carme Muñoz (2004:29) "existeix un període privilegiat per aprendre el llenguatge, que comprèn des dels dos anys fins a la pubertat. Per extensió, aquest seria també un període privilegiat per aprendre altres llengües a més de la llengua materna." En canvi, un/a alumne nouvingut/da més gran de set anys tarda dos o tres anys a adquirir els usos funcionals d'una nova llengua, tal com diu Ignasi Vila (2006:98) "l'alumnat estranger triga al voltant de dos anys a desenvolupar habilitats conversacionals semblants als seus iguals nadius, i en canvi, triga entre cinc i set anys a atrapar-los en relació amb les habilitats acadèmiques".

Tanmateix per adquirir la llengua vehicular de l'escola, l'entorn en què viuen aquests infants també ha de proporcionar aquest aprenentatge lingüístic, però a Catalunya, sovint l'entorn d'aquest alumnat hi ha força present la llengua castellana. Tal com diu Maruny i Molina (2000a) dins Ignasi Vila (2006:121) "una gran part de la infància i

adolescència estrangera viu en contextos que afavoreixen l'aprenentatge del castellà, la qual cosa dificulta encara més l'aprenentatge del català per part d'aquesta mainada." En aquest sentit, el Departament d'Ensenyament i les entitats municipals van crear els plans d'entorn per tal d'afavorir la cohesió social d'aquest alumnat, així no només a l'escola es fa ús de la llengua catalana, sinó també a tot el seu entorn:

Aconseguir l'èxit educatiu de tot l'alumnat i contribuir a la cohesió social mitjançant l'equitat, l'educació intercultural, el foment de la convivència i l'ús de la llengua catalana. L'element estratègic clau és aconseguir continuïtat i coherència entre les accions dels diferents agents educatius que operen en un territori, tant si pertanyen a l'educació formal com a la no formal o la informal. [...]Un pla educatiu d'entorn abasta el temps escolar, l'extraescolar i el no-escolar dels infants i dels joves i incideix en els àmbits familiar, educació formal, no formal i informal. (Plans educatius d'entorn, 2012:5).

2.4 Estratègies i metodologies per atendre l'alumnat nouvingut a l'aula ordinària

El tractament de la diversitat a les aules ordinàries és un enriquiment per a tot l'alumnat, ja que tots/es aprenen de tots/es, és a dir, trets de les diferents cultures, maneres de fer, de pensar, etc. Però, per tal d'atendre l'alumnat nouvingut a les aules ordinàries es porten a termes diferents estratègies metodològiques per tal d'afavorir la seva inclusió.

Una d'aquestes estratègies és el treball cooperatiu, aquesta estratègia formada a partir de grups heterogenis permet interaccions entre l'alumnat nouvingut i autòcton per tal d'arribar a través del diàleg i el consens a un mateix objectiu. Així com també, establir una comunicació en un context real i significatiu.

El treball cooperatiu pressuposa haver de fer coses junts per aconseguir un objectiu comú. És a dir, parteix del sentit de l'activitat conjunta que implica objectius comuns i compartits i de la negociació permanent en el decurs de la interacció dels diferents camins per arribar a la seva consecució. En aquesta activitat negociadora, l'heterogeneïtat lingüística de l'alumnat vertebrava les diferents ajudes lingüístiques que es donen i es reben i, des de la contextualització implicada en l'activitat conjunta, tot l'alumnat progressa en el domini dels procediments lingüístics implicats en la resolució de la tasca conjunta. (Conclusions de la comissió Nova Immersió i canvis metodològics, 2006).

Per als alumnes d'incorporació tardana al centre i amb un desconeixement de la llengua catalana i castellana és molt important com es formen els grups per a realitzar alguna metodologia, ja que segons María José Montón (2003:39) “no fer agrupaments molt nombrosos, i menys d'alumnes d'una sola cultura, ja que això suposa córrer el risc de que es formin grups excessivament compactes i difícils de controlar, especialment pel que fa l'ús de la llengua d'aprenentatge.”

El treball cooperatiu en el marc de la immersió lingüística és molt important per aprendre la llengua vehicular de l'escola, a través de la formació de grups homogenis de diferents llengües, cada infant contribueix de manera personal en un enriquiment lingüístic. Tal com diu Ignasi Vila (2006:147) “el progrés lingüístic estava directament

relacionat amb l'equilibri entre exigències o reptes lingüístics i els suports per poder-los aconseguir. Per això, atesa la diversitat lingüística a les aules, des del treball cooperatiu en grups lingüísticament heterogenis, tot l'alumnat com diu Pujolàs (2003), es convertia en un agent educatiu, que en relació amb el llenguatge, en promovia el desenvolupament individual.”

Una altra de les estratègies, concretament a infantil, són els racons de treball. Aquesta metodologia permet atendre a la diversitat i gestionar l'aula en petits grups d'infants. Aquests grups poden ser formats de manera lliure, homogenis o heterogenis. Tal com diu Josep Bernat Sánchez (2008:20) “podem crear grups heterogenis on s'intenta que als grups hi hagi alumnat amb diferents tipus de característiques per tal d'aconseguir una diversitat que pugui ser enriquidora per l'activitat. Per un altre costat, podem trobar grups homogenis que són tot el contrari, i on s'intenta que tots els alumnes d'un mateix grup tinguin les mateixes característiques.”

A més a més, els racons de treball es realitzen activitats globalitzades que fan referència als continguts plantejats en el currículum, permeten dedicar una atenció més individualitzada a cada infant, i promouen la seva autonomia. Tal com diu Josep Bernat Sánchez (2008:23) ”com que l'alumnat treballarà de forma autònoma, el mestre podrà dedicar estones a centrar-se en aquell alumnat, que pels motius que sigui, presenti més necessitats, i això també inclou a l'alumnat nouvingut. D'aquesta forma podem oferir-los activitats d'aprenentatge i ajudes més adaptades al seu nivell, als seus coneixements previs i a les seves necessitats.” També promouen la interacció i l'intercanvi comunicatiu entre els infants, ja que són plantejats a partir dels seus coneixements previs de manera contextualitzada i a més a més, tal com diu Josep Bernat Sánchez (2008:22) “s'ha d'aconseguir situacions on l'alumnat usi la llengua catalana de forma contextualitzada”.

Els projectes també són una bona estratègia metodològica per a l'alumnat nouvingut, aquests estan basats a partir dels coneixements previs dels alumnes i es en l'elecció d'un tema escollit per els propis infants. Aquest tema es treballarà de manera globalitzada entre tots els infants, sent ells i elles els protagonistes de la recerca de la informació que necessiten i del propi aprenentatge. Tal com diu Josep Bernat Sánchez (2008:51) “aquesta forma d'intervenció educativa neix per tal de donar resposta a la necessitat

d'organitzar els continguts escolars d'una forma globalitzada, donant peu i creant situacions en les quals els alumnes iniciïn l'aprenentatge d'uns procediments que els ajudin a organitzar, comprendre i assimilar una informació”.

Hi ha molts temes que es poden escollir per portar a terme un projecte, però els temes culturals són de gran importància perquè l'alumnat nouvingut conegui la cultura del país d'acollida. Tal com diu Josep Bernat Sánchez (2008:54) “Els projectes són una molt bona metodologia per treballar aspectes relacionats amb la cultura de la nostra comunitat, els quals són importants per a l'alumnat nouvingut.”

Una altra de les estratègies per a l'alumnat nouvingut és el suport a dins i fora de l'aula. El suport a dins de l'aula es basa en que l'alumnat té un reforç a dins de l'aula durant les activitats. Segons Josep Bernat Sánchez (2008:61) “el professorat dona suport a l'alumnat nouvingut treballa els mateixos objectius i continguts que treballa el tutor o la tutora amb la resta de l'alumnat, però oferint-li més ajudes per tal de facilitar-los el procés d'Ensenyament-aprenentatge.” I el suport fora de l'aula, aquest es basa en activitats que es realitzen fora de l'aula ordinària en grups homogenis. Segons Josep Bernat Sánchez (2008:57) “ aquestes activitats es fan a l'aula de suport o d'acolliment lingüístic en grups on tots els membres tenen unes característiques similars, com per exemple ser nouvingut amb desconeixement o coneixements mínims de les llengües que s'usen a l'escola.”

També els agrupaments flexibles són una bona estratègia metodològica per afavorir la inclusió de l'alumnat nouvingut a l'aula ordinària, aquests agrupaments es realitzen a partir de grups homogenis i del mateix nivell d'aprenentatge, però sempre realitzen els mateixos continguts. Tal com diu Josep Bernat Sánchez (2008:65) “ és una metodologia adequada per treballar objectius i continguts, en els quals trobem diferents nivells clarament diferenciats entre l'alumnat [...] l'alumnat nouvingut pot ser útil ja que podem diferenciar clarament alumnes amb diferents nivells de competència lingüística, amb els quals s'han de treballar els mateixos objectius i continguts però en un grau diferent d'aprofundiment.”

Els grups heterogenis o desdoblament serveixen per tenir un nombre menor d'alumnes i així el professor pot tenir una atenció més individualitzada per a cada un/a. A diferència

del suport dins l'aula els dos professors estan en espais diferents. Aquesta es realitza a parir de dos professors que es divideixen els i les alumnes a partir de grups heterogenis i els dos professors treballen els mateixos continguts. Segons Josep Bernat Sànchez (2008:68) “ hi ha dos o més mestres entre els que es divideixen el grup aula intentant establir grups que respectin la diversitat existent a l'aula”. Així l'alumnat nouvingut pot establir contacte amb l'alumnat autòcton, segons Josep Bernat Sànchez (2008:69) “D'aquesta forma l'alumnat nouvingut podrà agafar la resta dels alumnes com a model, tan lingüístic com cultural.”

A més a més, és molt important tenir en compte els aspectes emocionals d'aquest alumnat i les relacions que estableixen amb els altres nens i nenes per tal d'aconseguir un desenvolupament integral i sentir-se inclòs a l'aula, María José Montón (2003:30) proposa varies estratègies per facilitar la inclusió d'aquest alumnat tot treballant les relacions socials:

- Treballant amb ells les normes de convivència i els hàbits escolars.
- Fent participar l'estudiant des del primer moment en la seva arribada a la classe en activitats en les quals pugui tenir èxit.
- Utilitzant els seus aprenentatges per donar-los protagonisme dins del grup classe.
- Fent un acompanyament fins que coneguin bé els espais del centre.
- Fent un acompanyament fins que dominin amb seguretat els horaris i l'organització acadèmica.
- Respectant el seu ritme de treball durant els primers dies.
- Assegurant que es sentin acompanyats durant el temps de lleure.
- Afavorint la seva participació en totes les activitats culturals, esportives, socials, etc. del centre i assegurant que entenen el seu significat.
- Organitzant sortides per conèixer l'entorn urbà i els serveis bàsics.
- Realitzant algunes sessions complementaries per afavorir el procés de comprensió de les activitats social i culturals del centre i de la ciutat.
- Aportant un calendari amb explicacions sobre les activitats culturals i socials que es realitzen al centre i especialment al barri i la ciutat, i convidant-los a participa-hi.
- Intervenint immediatament si apareixen situacions de rebuig o de menyspreu.

2.4.1 L'aula d'acollida

Una altra de les estratègies per facilitar la inclusió de l'alumnat nouvingut, ja sigui en plena matrícula viva o no, a l'aula ordinària és a través de l'aula d'acollida. Aquesta pretén que l'alumnat nouvingut aprengui la llengua vehicular de l'escola d'una manera més ràpida per tal de complementar-se amb la metodologia de l'aula ordinària.

L'aula d'acollida és un recurs, una estratègia organitzativa i metodològica per atendre l'alumnat nouvingut quan arriba al sistema educatiu a Catalunya. Té una doble finalitat: en primer lloc que l'alumne/a se senti ben atès i valorat en els aspectes emocionals i, en segon lloc, que disposi de les eines bàsiques per iniciar, al més aviat possible i en les millors condicions, el seu procés d'Ensenyament-aprenentatge en el sistema educatiu a Catalunya. (Pla per a la Llengua i la Cohesió social: aules d'acollida 2009:7).

Les aules d'acollida són presents en alguns centres educatius que degut a les seves característiques són necessàries i el Departament d'Ensenyament ha atorgat:

En els centres que disposin d'aquest recurs, l'aula d'acollida ha d'esdevenir un punt de referència i un marc de treball obert amb una constant interacció amb la dinàmica del centre, que permet una atenció emocional i curricular personalitzada i un aprenentatge intensiu de la llengua catalana i proporciona a l'alumne nouvingut una atenció adequada a les necessitats i progressos relacionals i lingüístics, com a complement del treball del grup classe al qual estigui adscrit. (Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya , 2012:8).

Com he esmentat en la introducció del present treball, legalment l'alumnat nouvingut es considera en un moment posterior a l'inici de l'educació primària. Així doncs, a les aules d'acollida només hi accedeix l'alumnat nouvingut a partir de tercer de primària i fins a sisè. I, que aquest hagi arribat a Catalunya en els dos últims anys procedent d'un sistema educatiu diferent al de l'estat. Així ho esmenta el Pla per a la Llengua i la Cohesió social: aules d'acollida (2009:11) "L'aula d'acollida va destinada a l'alumnat arribat a Catalunya en els dos anys darrers (24 mesos) procedent d'un procés migratori i que necessiti una adaptació curricular específica i no tingui coneixement de la llengua de l'escola. Convé no confondre aquest alumnat amb alumnat procedent d'altres indrets de

l'estat que segueix un currículum similar i només té el desconeixement de la llengua catalana.”

Així quan els i les alumnes accedeixin a l'aula d'acollida faran es portaran a terme estratègies metodològiques pròpies d'aquesta aula. La metodologia que s'acostuma a realitzar hauria de ser de manera contextualitzada i globalitzada, ja que la diversitat d'alumnes nous poden tenir diverses llengües inicials. Així es facilita la seva comprensió, adquisició de la llengua catalana i les relacions entre l'alumnat. Tal com s'esmenta en el Pla per a la Llengua i la Cohesió social: aules d'acollida (2009:12) “La metodologia de l'aula d'acollida ha de tenir en compte l'organització dels aprenentatges de manera globalitzada, l'existència d'activitats funcionals, el foment del treball cooperatiu i l'establiment de relacions personals positives.”

Així mateix, el treball que es realitza a l'aula d'acollida hauria d'estar coordinat amb el tutor de l'aula ordinària tal com esmenta caixa d'eines (2006:37) “el treball realitzat a l'aula d'acollida només té sentit per a la integració si té relació directa amb les activitats desenvolupades a l'aula ordinària. En cas contrari acabaran creant-se dos currículums paral·lels.” D'aquesta manera, s'evita la segregació de l'alumnat i fa que el treball estigui lligat a l'aula de referència. Cal dir que a l'aula d'acollida també es podrien utilitzar les estratègies metodològiques esmentades en l'anterior capítol.

A més a més, les activitats haurien de ser temes entorn a un interès per a l'alumnat, amb una intenció comunicativa i la utilització d'habilitats lingüístiques, presa de decisions, etc. enfocades a partir de diferents estratègies. Segones el document de caixa d'eines, aula d'acollida (2006:23) “s'han d'inserir en contextos de producció real. Però, també hi haurà d'haver tasques amb finalitat pedagògica i més centrades en la forma de la llengua i no tant en el missatge. [...] activitats de pregunta i resposta, activitats amb buits d'informació, activitats de joc de rol, activitats d'interacció social, activitats d'intercanvi d'informació, activitats de recerca d'informació, activitats de resolució de problemes, etc.”

No obstant, cal tenir en compte que, les aules d'acollida no són l'espai preferent per aprendre la llengua, ja que com he esmentat en el punt anterior, la llengua s'aprèn a partir de les interaccions entre els individus que entenen i parlen aquesta llengua. Segons les Conclusions de la comissió Nova Immersió i canvis metodològics (2006) “el lloc central per aprendre la llengua de l'escola no és l'aula d'acollida, sinó l'aula habitual amb el professorat habitual.” Però, tot i així, és una estratègia per aprendre d'una manera ràpida certs aspectes de la llengua i poder participar en les activitats de l'aula. Segons les Conclusions de la comissió Nova Immersió i canvis metodològics (2006) “L'aula d'acollida és un element organitzatiu positiu per accelerar usos conversacionals en la nova llengua i fer possible, en el temps més curt, que l'alumnat nouvingut mantingui interaccions lingüístiques en la llengua de l'escola a l'aula i fora de l'aula amb la resta de l'alumnat i amb el professorat.”

En aquest sentit, l'alumnat que accedeixi a l'aula d'acollida hi anirà les hores que la resta dels/les alumnes facin àrees més específiques que els resulti complicat seguir el ritme de a l'aula ordinària. Així, l'alumnat de l'aula d'acollida anirà disminuint les hores a mesura que avanci el seu aprenentatge. Segons les Conclusions de la comissió Nova Immersió i canvis metodològics (2006) “una pràctica educativa com la que hem defensat demana poques hores de l'alumnat nouvingut a l'aula d'acollida (de fet, no més de cinc a deu hores a la setmana)”. D'aquesta manera s'evita la formació de guetos a l'aula d'acollida, ja que l'alumnat hi és de forma temporal i assisteix a l'aula ordinària.

El tutor responsable de l'alumnat nouvingut és el de l'aula ordinària, tot i així es crearà un pla individualitzat intensiu (PII) per anotar informacions, els seus aprenentatges, les necessitats educatives, etc. a través d'una avaluació inicial per així facilitar el pas d'incorporar-se totalment a l'aula ordinària. Tal com s'esmenta en el Pla per a la Llengua i la Cohesió social: aules d'acollida 2009:13) “El Pla individual intensiu (PII) és un document que recull el recorregut que fa l'alumne/a des que s'incorpora al centre educatiu, a l'aula d'acollida, fins que s'incorpora totalment a l'aula ordinària.”

2.5 A tall de síntesi

En definitiva, i per cloure aquesta primera part, voldria assenyalar que, per tal d'afavorir la cohesió de tot l'alumnat del centre i la inclusió com a resultat de la diversitat cultural i lingüística de la nostra societat, l'escola hauria de fer camí cap a l'educació intercultural. L'educació intercultural té per objectiu segons Francesc Carbonell (2000:131) “aconseguir una societat integrada, sense exclosos ni conflictes greus, capaç de respectar la diversitat cultural interna.”

Així doncs, des de l'escola s'ha de respectar les diverses cultures, identitats i s'hauria de fomentar una identitat col·lectiva, en la qual tots els infants nouvinguts, immigrants i autòctons puguin identificar-se en la societat en la qual pertanyen per tal de posar en pràctica el principi d'integració i facilitar l'accés a la societat, com molt bé diu Àngel Castiñeira (2004:6) “La identitat cultural de l'immigrant (allò que en relació amb nosaltres constitueix la seva diferència) ha de ser respectada, però s'ha de promoure també la seva progressiva identificació civico-nacional amb el país d'acollida.”

Per tant, l'educació intercultural també suposa la inclusió de l'alumnat, però tenint en compte les dimensions socials de l'alumnat, coneixent i respectant les diferents cultures, compartint i negociant noves formes de convivència a l'escola, tenint en compte a cada un/a i oferir desigualtats justes per fer possible la igualtat d'oportunitats.

L'educació intercultural no ha de ser el respecte a la diversitat, o els ambigus lemes, *som iguals, som diferents*, sinó que sempre i en tot cas cal subratllar emfàticament que som *més iguals que diferents*. L'educació intercultural no ha de posar èmfasi –com ha fet massa sovint fins ara- en allò que ens fa diferents, sinó en allò que ens fa iguals. (Francesc Carbonell, 2000:133).

2a part

3 Metodologia

Per realitzar aquesta recerca he utilitzat una metodologia descriptiva de caire qualitatiu, ja que la meua investigació es centra en comprendre i analitzar les metodologies que es porten a terme a les escoles per a atendre a l'alumnat nouvingut. Les dues escoles en què es fonamenta aquesta recerca han estat dues escoles d'Osona: l'escola "Ildefons Cerdà" de Centelles i l'escola "La Sínia" de Vic.

Els instruments que he utilitzat per a la recollida de dades són l'entrevista, l'observació i la recerca de documents a l'escola.

Pel que fa a les observacions han estat directes amb un grau d'implicació extern, ja que no he intervingut en les situacions d'aula concretes, que estava observant, perquè sempre hi havia la mestra. Així mateix, no s'ha partit d'uns guions rígids previs, podem considerar que he dut a terme una observació no estructurada. La informació s'ha recollit a partir d'un diari de camp, en forma de graella. Es pot observar als annexos del present treball.

Pel que fa a les entrevistes que he realitzat són semi estructurades, ja que he plantejat algunes preguntes abans de realitzar l'entrevista. Les preguntes són de caràcter obert. Aquestes van dirigides a les mestres de l'aula ordinària de parvulari on hi ha alumnes nouvinguts, les persones que es fan càrrec de l'acollida dels infants nouvinguts, com ara el /la director/a, el mestre d'educació especial, de l'aula d'acollida, etc.

4 Síntesi de les mesures d'atenció a l'alumnat nouvingut a dues escoles

El conjunt d'accions que les escoles porten a terme de cara a atendre l'alumnat nouvingut i que he pogut observar, analitzar i valorar al llarg de la realització d'aquest treball de recerca, es recullen en aquests quadres que vénen a continuació i que pretenen ser una síntesi que permeti conèixer el treball pedagògic i organitzatiu de les dues escoles, no tant per comparar-les entre elles, com per conèixer els processos que es desenvolupen en dues escoles de la comarca, però amb situacions, condicions i composició social diferenciades. Aquesta síntesi, que és la part central del treball, aplega el conjunt de dades, observacions i informacions recollides algunes de les quals també es poden resseguir en la documentació que consta en els annexos.

	Escola Ildefons Cerdà	Escola La Sínia
Alumnat nouvingut al centre any 2013	2% aproximadament, les procedències són de Marroc, Centre i Sud Amèrica i Països de l'Est.	Hi ha 34 infants nouvinguts i aquest any n'han marxat 35. Les procedències són molt diverses, com ara Ghana, Índia, Xina, etc.
Acollida inicial de l'alumnat nouvingut	Primerament les famílies es dirigeixen a l'equip directiu o van a l'ajuntament per informar-se sobre les escoles. A continuació, quan se'ls ha assignat l'escola, el primer	Primerament fan la pre-inscripció i després la inscripció al centre. A continuació, la família rep una carta de l'escola per realitzar una reunió. Les reunions es realitzen a través d'un PowerPoint amb moltes imatges perquè arribi la informació a

<p>contacte amb l'escola és a través de l'equip directiu que acull a les famílies i als infants. Tal com diu Pep Vilaregut i Carme Esquís a l'entrevista de l'annex 8.1.2. "L'acollida es fa tant a l'alumne/a com a les seves respectives famílies. L'equip directiu acull a la família per tal d'explicar com funciona el centre, les normes, el procés de matriculació, beques, serveis que ofereix el centre, etc."</p> <p>Després s'inicia el procés de matriculació, tal com diu al pla d'acollida del centre "es recull informació sobre la situació socio familiar, situació acadèmica de l'alumne/a i aspectes culturals que sol·liciten que se'ls respectin".</p> <p>El primer dia de curs per a aquests infants es assignar-los en una aula ordinària seguint la prioritat de l'edat, ja que segons el pla d'acollida "la relació entre iguals fa més fàcil la socialització i l'adquisició de pautes de comportament."</p> <p>Després, se'ls presenta el tutor del grup que serà el referent d'aquest alumnat. I al cap d'una hora la mestra d'educació especial tal com diu l'entrevista de l'annex 8.1.1 "ensenya les instal·lacions del centre, les classes, els professors/es que</p>	<p>totes les famílies, ja que moltes d'elles no parlen ni entenen el català i castellà.</p> <p>També, a les reunions s'explica el funcionament del centre, els documents que han de portar, s'ensenya les instal·lacions, etc. i en cas que no entenguin i parlin cap llengua romànica es tradueix la informació en anglès. Aquests infants comencen l'escola com tots els altres nens i nenes. Sempre es procura que hi hagi una acollida càlida i acompanyant sempre els infants en tot el procés educatiu.</p>
---	---

	<p>tindrà, etc.”</p> <p>Durant el procés d’acollida, segons el pla d’acollida, “cal dedicar-hi esforços, temps... amb una actitud de valorar allò que ells poden aportar i així anar establint una relació de confiança per fer camí tots plegats pares i mares.”</p>	
<p>Atenció a les famílies</p>	<p>L’atenció amb les famílies és molt important i per això, l’escola té a la seva disposició el servei de traducció de l’espai LIC en cas que sigui necessari.</p> <p>La informació a les famílies es traspasa, tal com diu Montse Lleopart a l’entrevista de l’annex 8.1.1 “de manera clara i entenedora a més a més, s’acompanya a les famílies a conèixer l’escola, l’espai, etc. També se’ls dóna moltes facilitats adaptant-se a cada situació.”</p>	<p>La informació a les famílies es traspasa de manera clara i a través de paper amb moltes fotografies perquè així puguin entendre bé el missatge. No donen papers informatius als infants, ja que les famílies no saben llegir el català ni el castellà. A vegades, si hi ha alguna família que parla el català, aquesta fa d’intermediària entre la família i l’escola, que no parla ni entén el català.</p> <p>Si no hi ha maneres d’entendre’s l’especialista d’anglès de l’escola col·labora i tradueix en anglès durant els primers dies. O, l’ajuntament té a la seva disposició traductors en el cas de l’amazic, xinès i panjabis, un cop a la setmana durant dues hores.</p>

Matricula viva	<p>Aquest any no hi ha hagut alumnes que arriben fora de termini, però en cas que fos així, es dirigeixen a l'ajuntament i des d'allà se'ls assigna una escola, però a vegades no poden triar l'escola. Tal com diu Pep Vialregut i Carme Esquís a l'entrevista de l'annex 8.1.2 "no poden triar escola i han d'anar a l'escola que té places."</p>	<p>Quan arriba un infant nouvingut fora de termini, les famílies es dirigeixen a la OME (Oficina Municipal d'Escolarització) hi realitzen la pre-inscripció. Després es revisen les places vacants dels diferents cursos de la sol·licitud a l'escola que volen portar els seus fills/es.</p> <p>A continuació, distribueixen l'alumnat a les escoles. Al centre arriba una carta amb el nom dels nens i nenes que començaran a l'escola on hi ha el nom del nen/a la procedència, el curs que ha d'anar (ja que el curs el tria la OME), si presenta un dictamen, si té una situació familiar desafavorida, si no ha estat mai escolaritzat en el sistema educatiu català, etc.</p> <p>Seguidament, l'escola té un primer contacte amb les famílies i l'equip directiu realitza l'acollida. Es conversa amb les famílies i es fa una entrevista, sobre informació del centre, hàbits, alimentació, etc. Després, se'ls ensenya les</p>

		<p>instal·lacions, les aules, es presenta al professorat de l'aula ordinària i aula d'acollida. Tal com diu Gina Codinachs a l'entrevista de l'annex 8.1.3 “ “Sempre amb una actitud de proximitat , propera i d'acollida.”</p> <p>Després la família firma una carta de compromís educatiu on hi ha tots els drets i deures en vers l'educació del seu fill/a.</p> <p>La distribució d'aquest alumnat a les aules ordinàries sempre és equitativa. El primer dia al centre es presenta al seu tutor/a de l'aula i es presenta els seus companys/es, que els acullen molt bé, tal com diu Gina Codinachs a l'entrevista de l'annex 8.1.3 “tenen molta capacitat d'acollida i ho viuen positivament, tenen moltes ganes de rebre companys o companyes noves.“ sempre s'intenta formar vincles amb els companys de l'aula preguntant si coneixen el país d'on vénen o si hi ha algun altre infant d'aquesta procedència.</p>
Avaluació inicial	Es fa una avaluació inicial després de la matricula, aquesta avaluació la realitza la mestra d'educació especial i el tutor/a	Es realitza una avaluació inicial dels alumnes a partir de tercer de primària al centre i amb la llengua materna, per valorar les

	tal com diu el pla d'acollida “només per alumnes de més de vuit anys.” Aquesta avaluació fa referència a totes les àrees i en cas de no conèixer la llengua catalana es realitza amb la llengua d'origen.	competències d'aquest alumnat. Segons l'entrevista a la Gina Codinachs a l'annex 8.1.3 “Quan hi havia l'EBE (espais de benvinguda educativa) allà es feia una avaluació inicial, i arribaven al centre amb un informe i l'avaluació.”
Estratègies i metodologies per atendre l'alumnat nouvingut de parvulari a l'aula ordinària	<p>Els infants nouvinguts estan totes les hores a dins l'aula ordinària, sobretot els l'alumnat nouvingut de parvulari i cicle inicial. El primer dia, s'explica als i a les alumnes que tindran un company/a nou a l'aula i es realitzen dinàmiques de presentació per tal d'acollir-lo. També, Pep Vilaregut i Carme Esquís argumenta a l'entrevista de l'annex 8.1.2 que “s'explica la història del nen/a, situa en el mapa el seu origen i entre tots i totes es treballa la seva identitat. A més a més, es busquen imatges del seu país d'origen per donar importància en aquest nen/ i així, no quedi apartat del grup. Aquest treball de presentació s'aprofita durant les hores de tutoria.</p> <p>Una de les estratègies de l'aula es la immersió lingüística per aprendre el català de forma contextualitzada. Tal com diu Pep Vilaregut i Carme Esquís a l'entrevista de l'annex 8.1.2. “el programa d'immersió lingüística es porta a terme a l'aula,</p>	<p>L'alumnat nouvingut a parvulari estar a l'aula ordinària totes les hores lectives, en canvi a partir de tercer de primària, ja que el Departament consideren que un infant nouvingut es aquell infant a partir de tercer de primària, van a l'aula d'acollida entre deu i dotze hores a la setmana.</p> <p>La immersió lingüística s'utilitza a tota l'escola, ja que la majoria d'infants que comencen l'escola no entenen el català, per això l'aprenentatge és amb la L2, així facilita a tots els infants nouvinguts la comunicació entre ells i l'aprenentatge, ja que tots i totes es comuniquen amb una llengua. A través de les observacions directes he vist que a l'aula de p3, la mestra es fa entendre molt bé a partir de llenguatge acompanyat de gestos, suports visuals, etc. D'aquesta manera aprenen de manera més significativa. Tal com diu Anna Vilaró a l'entrevista de l'annex 8.1.4 “utilitzo un llenguatge molt clar,</p>

	<p>sobretot a les aules d'infantil per tal que aprenguin la llengua de manera natural amb contextos significatius.” I si no parlen i entenen cap llengua romànica aquests infants se'ls dóna dos anys de marge per aprendre la llengua. A les aules hi ha molta oralitat contextualitzada perquè aprenguin el català de manera significativa.</p> <p>Una altra de les estratègies i metodologies a l'aula és col·locar els alumnes nouvinguts a prop del tutor. També, es fan estratègies metodològiques pròpies del centre que no són exclusives per aquest alumnat, però ajuden a la seva inclusió, com ara el racons, aprenentatge cooperatiu, etc. que faciliten l'intercanvi comunicatiu i potencien les relacions socials per a una bona cohesió del grup i en definitiva, a la societat.</p>	<p>molta oralitat acompanyada de gestos, imatges, etc. ja que a l'escola és a l'únic lloc on es parla el català i necessiten impregnar-se de llenguatge oral per després començar a parlar-lo. Sempre que parlo va acompanyat de suport visual, auditiu, gestual per poder atendre a tots els ritmes d'aprenentatge.”</p> <p>Les estratègies metodològiques que s'utilitzen són molt contextualitzades i globalitzades perquè així comprenguin correctament. També, es fan servir metodologies com ara els tallers, els racons, activitats multinivell, treball cooperatiu, grups flexibles, grups homogenis, etc. A l'aula totes les activitats són a partir d'una temàtica i es treballen totes les àrees. Les activitats són molt vivencials per als infants i a partir dels sentits, tal com diu Anna Vilaró a l'entrevista de l'annex 8.1.4 “són a partir del propi cos, és a dir que els nens i nenes vivencien, experimentin, toquin, observin, olorin, etc. Així, comprenen i assimilen més bé i verbalitzen per aprendre.”</p>
--	---	---

<p>Estratègies i metodologies a les aules del parvulari</p>	<p>Racons de treball, grups homogenis, grups heterogenis, aprenentatge cooperatiu, etc. Segons Pep Vilaregut i Carme Esquís a l'entrevista 8.1.2 “els alumnes nouvinguts es col·loquen a prop del tutor. I, que aquests estiguin envoltats de molta oralitat en català. També, es fan estratègies metodològiques pròpies del centre que no són exclusives per aquest alumnat, però ajuden a la seva inclusió, com ara el racons, aprenentatge cooperatiu, els grups homogenis, grups flexibles, etc.”</p>	<p>A parvulari s'utilitzen les metodologies pròpies d'aquesta etapa com ara: els racons de treball, projectes, grups homogenis, heterogenis, aprenentatge cooperatiu, etc. Així afirma Anna Vilaró a l'entrevista de l'annex 8.1.4 “Fem treballs a partir de projectes, racons, grups heterogenis, grups flexibles, activitats multinivell perquè cada nen/a pugui aprendre segons les seves necessitats, i a vegades a p4 i p5 treball cooperatiu.”</p>
<p>Aula d'educació especial</p>	<p>Durant unes hores a la setmana, des de l'educació especial es realitza un treball sistematitzat per aprendre la llengua catalana, en cas d'haver infants nouvinguts que no entenen cap llengua romànica i cursen de tercer a sisè de primària, o bé, si hi ha algun problema d'aprenentatge, com el cas d'un nen que no escrivia ni llegia.</p> <p>Els materials que es fan servir des d'educació especial són diferents quaderns de vocabulari, diccionaris, etc. Segons Montse Lleopart a l'entrevista de l'annex 8.1.1 ”A partir de 2n</p>	<p>Els infants nouvinguts no assisteixen a l'aula d'educació especial.</p>

	<p>de primària es fan grups reduïts per aprendre vocabulari a través d'uns dossiers de l'espai LIC amb molts suports visuals.” A més a més, hi ha diversos materials com ara diccionaris de vocabulari, expressions, dossiers anomenats <i>comencem</i> de vocabulari referents a l'escola, casa, el cos, etc. i un dossier anomenat <i>hola</i> per fer conversa.</p>	
Aula d'acollida	<p>Aquest centre no té aula d'acollida degut al baix índex en infants nouvinguts.</p>	<p>Els infants nouvinguts a partir de tercer de primària i sobretot, quan arriben fora de termini, assisteixen de sis a deu hores a la setmana a l'aula d'acollida i la resta d'hores estan el màxim d'hores a l'aula ordinària. Segons Mercè Godayol a l'entrevista de l'annex 8.1.5 “sempre s'intenta que estiguin al màxim d'hores a l'aula ordinària i es respecte el que cada nen/a pugui ser capaç de fer i entengui, per exemple els nens que parlen o entenen l'anglès (de Ghana, Pakistan, etc), les hores d'aquestes matèries assisteixen a l'aula ordinària amb la resta d'alumnes.”</p>

		<p>L'horari que estan a l'aula d'acollida és el que fa referència a les àrees de català i castellà per aprendre els usos funcionals de la llengua catalana. I la durada a l'aula d'acollida pot ser d'un a tres anys depèn de les necessitats de cada infant.</p> <p>La metodologia de l'aula d'acollida és la immersió lingüística a través de molts suports visuals, orals, escrits, etc. També es fan servir estratègies i metodologies, aquestes són a partir de centres d'interès, ja que es treballa per temàtiques properes als infants com ara, l'escola, l'alimentació, etc. I es realitzen grups reduïts, cooperatiu, etc. El material són quaderns de la pagina de xtec que contenen vocabulari bàsic, aquests quaderns es diuen <i>comencem</i> i <i>hola</i>.</p>
Educació intercultural		<p>Tal com queda recollit al pla d'acollida, en el centre hi ha un respecte per les diferents cultures, es fonamenta l'educació intercultural, l'èxit educatiu i la integració de tot l'alumnat. A més a més, moltes de les activitats de l'aula ordinària i de l'aula d'acollida són a partir de trets principals de diferents cultures, coneixement de varies cultures, diferents maneres de</p>

		viure, pensar en les diferents cultures, etc. I a més a més, a l'escola hi ha un respecte envers els trets identitaris de cada alumne/a.
--	--	--

5 Valoracions

Després d'analitzar i observar els processos d'acollida i les estratègies metodològiques per incloure l'alumnat nouvingut a les aules ordinàries, que porten a terme les dues escoles de la comarca d'Osona he pogut extreure'n diferents valoracions.

En primer lloc, pel que fa als processos d'acollida d'aquest alumnat i a nivell de centre, tant a l'escola "Ildefons Cerdà" com a l'escola "la Sínia" porten a terme gairebé els mateixos protocols, és a dir acullen a aquest alumnat amb una actitud propera i amable per acompanyar aquests infants durant tot el procés d'escolarització. Tal com diu Francesc Carbonell "l'acollida "ha de ser més una actitud que uns protocols d'intervenció." Durant els processos d'acollida tan si arriben dins com fora de termini, hi ha una acollida inicial, una entrevista amb les famílies, una presentació de les instal·lacions i el professorat, una avaluació inicial, un acompanyament emocional, etc.

En segon lloc, pel que fa el tracte amb les famílies, les dues escoles mantenen entrevistes i reunions informatives per tal que puguin comprendre el funcionament del sistema escolar, el procés d'aprenentatge dels seus fills/es, etc. Si convé, també tenen a la seva disposició el servei de traducció per aquelles famílies que no entenen o parlen cap llengua romànica. O, el cas de l'escola "la Sínia" de Vic, que degut a l'elevat índex de nouvinguts, porta a terme estratègies comunicatives a través de PowerPoint i molts, suports visuals perquè la informació arribi de manera clara i entenedora a totes les famílies. Tal com diu María José Montón (2003:31) "la comunicació ha de ser fluïda i continuada en el temps." També, tenen en compte les diferents necessitats de cada família per oferir solucions enfront algunes problemàtiques socials, ja que molts alumnes es troben en situacions socioeconòmiques, familiars, etc. desfavorides.

En tercer lloc, pel que fa a la matrícula viva, l'escola "Ildefons Cerdà" aquest curs no ha tingut cap alumne/a d'aquestes característiques, però tot i així, en cas de l'arribada d'un nouvingut fora de termini, aquest un cop arriba al centre s'inscriu a l'aula ordinària durant totes les àrees tant a parvulari com a primària. En canvi, a la "Sínia" aquest alumnat també s'inscriu a l'aula ordinària, sobretot al parvulari que hi assisteix totes les hores lectives. I, a partir de tercer de primària assisteix unes hores a l'aula ordinària i de

deu a dotze hores setmanals a l'aula d'acollida durant dos anys depenent de les necessitats de cada infant. Cal dir, que a l'escola "Ildefons Cerdà", en cas de tenir un infant nouvingut que no parla ni entén cap llengua romànica, aquest assisteix unes hores a la setmana per realitzar un treball de llengua específic a l'aula d'educació especial. Podria dir que el que realitzen a l'aula d'educació especial s'assemblaria a el que es realitza a l'aula d'acollida, ja que a les dues escoles en aquests casos fan servir els mateixos materials i metodologies proposades pel Departament d'Ensenyament.

Pel que fa l'acollida a l'aula ordinària fora de termini, a l'escola de la "Sínia" és molt càlida i els/les companys/es i el professorat els acullen molt positivament, ja que estan acostumats a entrades i sortides d'alumnes diversos. Tot i que, a vegades, pot suposar una mica distorsionant arribar quan el curs ja ha començat, quan les relacions ja estan fetes, els alumnes ja es coneixen, etc. ja que per l'alumnat nouvingut pot suposar una inseguretat durant els primers dies. Tal com diu Àngel Alegre (2005:36) "Arribar un cop el curs i els ritmes escolars estan ja avançats, arribar quan bona part dels companys d'institut o escola ja es coneixen i han format els seus grups d'amistat, augmenta els sentiments d'incertesa, confusió, desorientació, vergonyes, comunicació, etc. que acompanyen el començament d'escola de tot alumne nouvingut." Però pels alumnes no suposa grans problemes i els acullen de forma satisfactòria, ja que tenen molta capacitat d'acollida.

En quart lloc, pel que fa a les estratègies que s'utilitzen a l'aula ordinària per facilitar la inclusió d'aquest alumnat és el programa d'immersió lingüística, que és present a totes les escoles catalanes, tal i com s'estableix des del Departament d'Ensenyament. Tot i que l'escola "Ildefons Cerdà" a parvulari no hi ha infants nouvinguts, la immersió lingüística és un programa perquè tots els infants parlin una mateixa llengua, es pugui fomentar la cohesió social i aprendre la cultura catalana. Així mateix, l'escola la "Sínia" utilitza aquest programa amb les mateixes finalitats perquè els infants puguin aprendre la llengua i cultura catalana, vetllar per la inclusió i així afavorir la cohesió social. Ja que en aquesta escola hi participen famílies que, en aquets moments, es troben en diferents fases o graus en els seu procés d'integració social (que ja hem vist que pot ser normalitzada, marginal o sense integració social, o bé com a acomodació sense assimilació), i que això pot comportar un determinat grau de rebuig per part de la cultura majoritària, el paper de l'escola passa a ser molt important. Efectivament,

L'escola pot convertir-se en l'únic lloc on es parla la llengua i la cultura catalana i així esdevenir el principal factor o institució que permet a aquestes famílies integrar-se. L'escola és d'un un agent central per a fomentar la cohesió social.

També, les dues escoles a les aules de parvulari ofereixen models de llenguatge molt clars, molta oralitat acompanyada de gestos, imatges, suport visuals, auditiu, etc. per atendre a les necessitats de cada infant. I sempre es parteix d'un treball contextualitzat i globalitzat. Tot i que, a parvulari és una estratègia comunicativa pròpia que afavoreix l'aprenentatge del llenguatge, tal i com he observat a l'escola "Ildefons Cerdà" i a l'escola la "Sínia" amb un elevat percentatge d'infants nouvinguts. A més a més, també he observat que aquest models de llenguatge pels infants nouvinguts és clau per aprendre el llenguatge i comunicar-se, ja que si a l'escola tots i totes parlen una mateixa llengua, interactuen entre ells/es en aquesta llengua de seguida podran comunicar-se, cohesionar-se i integrar-se.

A més a més, les estratègies i metodologies que s'utilitzen a l'aula ordinària per a l'alumnat nouvingut a les aules de parvulari solen ser les mateixes estratègies que s'utilitzen per a la resta de l'alumnat, ja que a tan a l'escola "Ildefons Cerdà" amb un percentatge molt baix i a l'escola la "Sínia" en un percentatge més elevat de nouvinguts s'utilitzen.

Aquestes estratègies són els racons de treball, el treball cooperatiu, treball per projectes, grups flexibles, grups homogenis i heterogenis, etc. Aquestes pedagògicament afavoreixen la inclusió de l'alumnat nouvingut perquè requereixen compartir uns espais comunicatius entre infants nouvinguts i autòctons per tal d'aprendre junts, preguntar, observar, ajudar-se, etc. Aquí hi ha força present la necessitat de comunicar-se a través d'un llenguatge compartit i comú, com és el cas de la llengua catalana i així, n'adquireixen els usos en contextos significatius. També, aquestes estratègies permeten realitzar projectes entorn a temes culturals perquè així, tant l'alumnat autòcton com el nouvingut pugui aprendre la cultura de la societat d'acollida. Així doncs, moltes de les estratègies metodològiques tenen la finalitat d'establir relacions entre els infants per afavorir la comunicació i l'aprenentatge. Aquestes activitats, sobretot a l'escola la "Sínia" estan enfocades a partir del coneixement i respecte de les diverses cultures i fent camí cap a l'educació intercultural, sobretot a partir de primària.

6 Conclusions

Partint del meu propòsit i interès d'aquesta treball, analitzar i observar les estratègies i metodologies per a la inclusió de l'alumnat nouvingut a les aules de parvulari, he arribat a diferents conclusions.

Quan un infant nouvingut arriba en una escola catalana, sigui quina sigui la seva edat, a nivell de centre hi ha uns protocols establerts per afavorir una bona acollida tant a l'alumnat com a les seves respectives famílies. El centre i tots els professionals implicats ofereixen un acompanyament càlid i amable durant els primers dies de l'acollida i diversos canals comunicatius, com ara les entrevistes, converses diàries a l'entrada i sortida de l'escola, etc. per expressar les seves idees, sentiments, el funcionament del centre, etc. A vegades, poden afegir-se problemes d'idioma, ja que algunes famílies parlen llengües diferents i no comprenen ni parlen cap llengua romànica. Davant d'aquesta problemàtica, les escoles tenen a la seva disposició diferents estratègies comunicatives per compartir un mateix llenguatge, a través de suports visuals, professionals que parlen i entenen l'anglès, mares que fan d'intermediàries, el servei de traducció del Departament d'Ensenyament, etc.

Pel que fa a les aules ordinàries de parvulari, les estratègies i metodologies que s'utilitzen per a la inclusió de l'alumnat nouvingut, solen ser les pròpies de l'etapa d'infantil. Aquesta es considera una etapa on els infants es socialitzen i estan en un entorn normalitzador, és a dir, les relacions socials entre els infants i infant-mestre/a són molt properes, constants, establint vincles afectius, etc. i alhora aprenen les pautes i normes de convivència de la societat d'acollida. En aquest sentit, aquestes relacions que es tenyeixen afavoreixen l'enriquiment i la construcció del llenguatge, en aquest cas del català, ja que alguns dels infants nouvinguts no coneixen, i es fomenten aprenentatges.

Així mateix, no podem deixar de banda les relacions tan estretes, importants i necessàries que es mantenen entre la família i l'escola, sobretot durant aquesta etapa. La relació família-escola és molt important per a l'educació dels nens i nenes en aquestes edats, ja que així s'ofereix una via de comunicació més propera i directa tot establint una actitud de confiança per ajudar en el desenvolupament dels infants. Aquest traspàs

d'informació de casa a l'escola i de l'escola a casa, és essencial, en aquesta etapa, per garantir el desenvolupament, vincles, aprenentatges dels infants, transmetre pautes de convivència de la societat d'acollida, l'alimentació, hàbits, etc. I també, poder satisfer les necessitats de cada nen/a.

Així doncs per aquests motius, i al tractar-se d'una etapa no obligatòria, però molt important per a la socialització i l'adquisició de les bases dels aprenentatges, hàbits, etc. no hi ha mesures específiques per atendre a l'alumnat nouvingut. Tot i així, es porten a terme les estratègies metodològiques pròpies de l'educació infantil, com ara els racons de treball, el treball cooperatiu, grups flexibles, homogenis, heterogenis, etc. que afavoreixen les relacions entre els iguals, l'aprenentatge de la llengua, la necessitat de comunicació, l'adquisició de coneixements i la cohesió de tot l'alumnat. De manera que i d'acord amb Josep Bernat Sánchez (2008:11) “La nostra feina serà fomentar, mitjançant diferent tipus d'activitats, que l'alumnat nouvingut usi la nostra llengua, però també és la de crear les condicions necessàries perquè tot l'alumnat, però especialment l'alumnat nouvingut, usi de forma habitual la nostra llengua.”

També, a les aules de parvulari una manera d'afrontar la diversitat de cultures, llengües, coneixements previs, etc. dels infants, és a partir d'activitats molt contextualitzades i globalitzades. A més a més, els professionals utilitzen el programa d'immersió lingüística acompanyada de molts suports visuals, auditiu, cinestèsies, etc. i sempre parteixen dels coneixements previs dels infants per assegurar la seva comprensió, els aprenentatges d'aquesta etapa i l'aprenentatge de la llengua vehicular de l'escola. En aquest sentit, l'alumnat nouvingut de parvulari que no coneix cap llengua romànica, amb el simple fet de la immersió lingüística de seguida s'adapta a la nova situació lingüística de l'aula, ja que des de ben petits l'adquisició d'una nova llengua és molt més ràpid. Així ho detalla Ignasi Vila (2006:100) “Els nens i les nenes petits, fills d'immigrants, que arriben a l'escola abans dels sis o set anys, s'adapten ràpidament i de forma satisfactòria. Els alumnes més grans de set anys, fills d'immigrants, que arriben a l'escola, han de rebre un suport específic de llengua catalana, d'un nombre variable d'hores.”

És per aquest motiu, l'alumnat nouvingut a partir de tercer de primària assisteix la majoria d'hores a l'aula ordinària i de deu a dotze hores setmanals a l'aula d'acollida. En aquesta aula aprenen els usos convencionals de la llengua catalana, que d'acord amb el Departament d'Ensenyament ha posat a la disposició d'algunes escoles aquesta mesura específica per atendre aquest alumnat.

Abans d'acabar voldria esmentar també que l'arribada de nouvinguts al nostre país, fins fa alguns anys tenia com a punt de procedència el Marroc. Més endavant, però hi ha hagut una clara tendència, d'acord amb les entrevistes realitzades a l'escola de la "Sínia", d'arribada de nouvinguts de Ghana i de tot el centre d'Àfrica. En general, al conjunt d'escoles del nostre entorn s'ha diversificat extraordinàriament la procedència geogràfica i cultural de l'alumnat nouvingut (Xina, Índia, Romania, Llatinoamèrica...).

Per aquest motiu, com a futura professional de l'educació hauria d'estar sempre preparada per a rebre l'alumnat nouvingut vingui d'on vingui i sigui qui sigui, ja que d'aquí uns anys, aquest alumnat potser serà de països diferents dels d'ara i presentarà unes necessitats diferents. Així doncs l'actitud del professorat és clau per a l'acolliment d'aquest alumnat, ja que, també cal empatitzar i conèixer la situació social, econòmica, etc. per tal d'ajudar-lo/a en el seu procés d'aprenentatge en un país diferent per a ells/es.

Finalment, la diversitat de cultures, llengües maternes, tradicions, etc. que avui dia estan impregnades moltes escoles de Catalunya s'hauria de mirar des de les semblances entre tots nosaltres que no pas en les diferències, per així poder compartir el coneixement i avançar cap a l'educació intercultural, basada en el respecte i coneixement de les diverses cultures dels/les alumnes.

7 Bibliografia

ALEGRE, Miquel Àngel. *Educació i immigració: L'acollida als centres educatius*. Barcelona : Fundació Jaume Bofill : Mediterrània, 2005

Bases teòriques del Programa d'Immersiò Lingüística del Servei d'Ensenyament del Català. [en línia]. Dossier 0. El programa d'Immersiò Lingüística. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya, 2004. [Consulta: 14 de març de 2013]. Disponible a: <http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/02b4b23d-1e7e-439f-bb4e-0545d91b269a/Dossier0_pil_rev.pdf>

CAIXA D'EINES. *Llengua interculturalitat i cohesió social L'aula d'acollida..* [en línia]. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació, octubre de 2006. [Consulta: 14 de març de 2013]. Disponible a: <<http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/bec2c643-7345-4542-9b25-61d88002f9a6/caixaeines4.pdf>>

CARBONELL, Francesc. *Immigrants estrangers a l'escola*. Barcelona: Alta Fulla, 1997.

CARBONELL, Francesc. *Educació i immigració. Els reptes educatius de la diversitat cultural i l'exclusió social*. Barcelona: Mediterrània, 2000.

CARBONELL, Francesc. *L'acollida; acompanyament d'alumnat nouvingut*. Barcelona: Eumo, 2006

CASTIÑEIRA, Àngel. *Gestionar la diferència, acollir la diversitat*. Els monogràfics de B.MM,: Barcelona, 2004. núm 4, p. 48-53.

Comisión de las Comunidades Europeas. *Tesaurus Europeu de l'Educació*. [en línia] Council of Europe: Redined. [Consulta 25 d'abril de 2013]. Disponible a: <<http://www.freetheaurus.info/redined/ca/index.php>>

CÓPULO, Sílvia. [en línia]. Irene Rigau creu que la quantitat ideal d'alumnes nouvinguts en una escola hauria de ser d'un terç. Catalunya ràdio, juliol de 2011. [Consulta: 17 de gener de 2013]. Disponible a: <http://www.catradio.cat/premsa/notaprensa/39834/Irene-Rigau-creu-que-la-quantitat-ideal-dalumnes-nouvinguts-en-una-escola-hauria-de-ser-dun-terc>>

Cuadernos de Pedagogía, 2012, núm.425.

Decret 252/2004. [en línia]. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament, 1 d'abril de 2004. [Consulta: 13 de desembre de 2012]. Disponible a: <http://www.gencat.cat/diari/4105/04090113.htm>>

Els Plans educatius d'entorn. Document marc dels plans educatius d'entorn. [en línia]. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament, setembre 2012. [Consulta: 15 de gener de 2012]. Disponible a: http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Home/Arees_actuacio/innovacio_educativa/Plans%20educatius%20entorn/doc_marc_pee_cat.pdf>

Espais de Benvinguda educativa. [en línia]. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació (EBE) [Consulta: 26 de febrer de 2013]. Disponible a: http://www20.gencat.cat/docs/Sala%20de%20Premsa/Documents/Arxius/educacio_premsa.notaPremsa.75.EBE1215778457482.pdf>

GIBERT, M. Dolors. [en línia]. La percepció del medi escolar per part de les famílies immigrants. Una aportació als plans d'acollida. Curs 2002-2003 [Consulta: 19 de gener de 2013]. Disponible a: <http://www.doredin.mec.es/documentos/07200410086.pdf>>

Guix, 2008, núm. 348.

Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. [en línia]. Departament de la presidència. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 16 de juliol de 2009. [Consulta: 22 de març de 2013]. Disponible a: <http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/5422/950599.pdf>>

MONTÓN, María José. *La integració de l'alumnat immigrant al centre escolar: orientacions, propostes i experiències*. Barcelona: Graó, 2003.

MUÑOZ, Carme. [en línia]. L'avançament de la introducció de la llengua estrangera: una fugida cap enrere?. Centre Universitària de Sociolingüística i Comunicació. Universitat de Barcelona, 2004. [Consulta: 30 de març de desembre de 2013]. Disponible a: <www.ub.edu/cusc/revista/lsc/hemeroteca/numero1/articulos/Munoz.pdf>

Pla per a l'actualització del Programa d'Immersion Lingüística en el context multilingüe actual. [en línia]. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 2007-2014 [Consulta: 28 de març de 2013]. Disponible a:<http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/9a0274e3-896a-48a3-994c-58959d88d0c5/presentacio_pil_secundaria.pdf>

Pla per a la Llengua i la Cohesió Social. Educació i convivència intercultural.[en línia]. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació, novembre de 2009. [Consulta: 4 de febrer de 2013] Disponible a: <http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Home/Arees_actuacio/innovacio_educativa/Pla%20de%20convivencia/pla_LIC_nov_09.pdf>

Pla per a la Llengua i la Cohesió Social. Pla per a l'actualització de la metodologia d'immersió en l'actual context sociolingüístic. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació, novembre de 2007-2013. [Consulta: 25 de març de 2013] Disponible a: <<http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/91738e79-a419-45fd-b4eb-358af62486f6/pil.pdf>>

Pla per a la Llengua i la Cohesió Social. Educació i convivència intercultural. Annex1: Aules d'acollida [en línia]. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació, juny de 2009. [Consulta: 4 de febrer de 2013] Disponible a: <http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/7192e6a8-1bb3-4030-b7f8-562ecd7ff933/annex1_aules_nov_09.pdf>

Població empadronada a Catalunya. Xifres provisionals a 1 de juliol de 2012 [en línia]. Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar Social i Família 1 de juliol de 2012. [Consulta: 3 de febrer de 2013] Disponible a: <http://www20.gencat.cat/docs/dasc/03Ambits%20tematics/05Immigracio/02Dadesimmigraciocatalunya/01perfilsdemografics/Documents/PERFIL_ambits.pdf>

Resolució de 19 de juny de 2012, per la qual s'aprova el document per a l'organització i el funcionament dels centres de titularitat privada d'educació infantil i primària i d'educació especial, i les instruccions de recollida de dades a efectes estadístics, per al curs, 2012-2013. [en línia]. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament, 19 de juny de 2012. [Consulta: 13 de desembre de 2012]. Disponible a: <http://educacio.gencat.net/portal/page/portal/Educacio/PCentrePrivat/PCPNormativa/OrganitzacioFuncionamentCurs3/DetallOrganitzacioFuncionamentCurs?p_amb=17499&p_ext=0&p_apa=1503722&p_nrm=17501>

SÀNCHEZ, Josep Bernat. [en línia]. Modalitat d'organització de l'atenció a l'alumnat nouvingut: metodologies, tècniques i estratègies per educació infantil i primària. Servei d'immersió i ús de la llengua. Govern de les Illes Balears, octubre de 2008. [Consulta: 20 de març de 2013]. Disponible a: <<http://weib.caib.es/Formacio/distancia/Material/Nouving/Nouvinguts.pdf>>

TORT, A.; SIMÓ, N. "Percepciones, análisis y propuestas acerca de la puesta en práctica de actuaciones para la atención a la diversidad en algunos centros educativos". [en línia] EMIGRA Working Papers, 86, 2007. [Consulta: 3 de febrer de 2013] Disponible a: <http://ddd.uab.cat/pub/emigrarp/emigrarp_a2007n86/emigrarp_a2007n86p1.pdf>

VILA, Ignasi. [et.al.]. *Llengua, escola i immigració: un debat obert*. Barcelona: Graó, 2006.

VILA, Ignasi (coord.). [en línia]. "Conclusions de la comissió Nova immersió i canvis metodològics. Els programes de canvi de llengua de la llar a l'escola: aspectes metodològics i organitzatius". A: Consell Assessor de la Llengua a l'escola:

conclusions. Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació i Universitats, Barcelona 2006. P. [57]-88. [Consulta: 13 de desembre de 2013]. Disponible a: http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Documents/ARXIUS/consell-comissio_immersio.pdf

VILA, Ignasi. [et.al.]. [en línia]. Seminari: actualització del programa d'immersió lingüística en el context multilingüe actual. Servei d'immersió i ús de la llengua, juliol de 2007. [Consulta: 14 de març de 2013]. Disponible a: http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/4edbc87e-bf9a-47c3-8973-9fa19ec4760e/article_i_vila_el_sistema_educatiu_a_catalunya.pdf